

Πρὸς Ἑβραίους

1 Πολυμερῶς^a καὶ πολυτρόπως^b πάλαι^c ὁ θεὸς λαλήσας^d τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις ² ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν^a ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκεν^b κληρονόμον^c πάντων, δι' οὗ καὶ ἔποίησεν^d τοὺς αἰῶνας^e. ³ ὃς ὢν^a ἀπαύγασμα^b τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ^c τῆς ὑποστάσεως^d αὐτοῦ, φέρων^e τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως, ἔδι' αὐτοῦ ἁθαρτισμὸν^f τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος^g ἑκάθισεν^h ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνηςⁱ ἐν ὑψηλοῖς,^j ⁴ τοσοῦτῳ^a κρείττων^b γενόμενος^c τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον^d παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν^e ὄνομα. ⁵ Τίτι γὰρ εἶπέν^a ποτε τῶν ἀγγέλων· Υἱός μου εἶ^b σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά^c σε, καὶ πάλιν· Ἐγὼ ἔσομαι^d αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται^e μοι εἰς υἱόν; ⁶ ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ^a τὸν πρωτότοκον^b εἰς τὴν οἰκουμένην,^c λέγει·^d Καὶ προσκυνησάτωσαν^e αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. ⁷ καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει·^a Ὁ ποιῶν^b τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς^c αὐτοῦ πυρὸς φλόγα·^d ⁸ πρὸς δὲ τὸν υἱόν· Ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, καὶ ἡ ῥάβδος^a τῆς εὐθύτητος^b ῥάβδος^c τῆς βασιλείας σου. ⁹ ἠγάπησας^a δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας^b ἀνομίαν·^c διὰ τοῦτο ἔχρισέν^d σε ὁ θεός, ὁ θεός σου, ἔλαιον^e ἀγαλλιάσεως^f παρὰ

Chapter 1

- 1 a πολυμερῶς *at many times*
b πολυτρόπως *in various ways*
c πάλαι *long ago*
d VPAANMS
2 a V3SAAI
b V3SAAI
c NAMS κληρονόμος *heir*
d V3SAAI
3 a VPPANMS
b NNNS ἀπαύγασμα *radiance*
c NNMS χαρακτήρ *exact representation*
d NGFS ὑπόστασις *confidence*
e VPPANMS
f NAMS καθαρισμός *cleansing*

- g VPAMNMS
h V3SAAI
i NGFS μεγαλωσύνη *majesty*
j NDMP ὑψηλός *high*
4 a NDNS τοσοῦτος *so great*
b NNMS κρείττων *better*
c VPAMNMS
d NANS διάφορος *different*
e V3SRAI κληρονομέω *to inherit*
5 a V3SAAI
b V2SPAI
c V1SRAI
d V1SFMI
e V3SFMI
6 a V3SAAS εἰσάγω *to bring in*
b NAMS πρωτότοκος *firstborn*

- c NAFS οἰκουμένη *the world*
d V3SPAI
e V3PAAM
7 a V3SPAI
b VPPANMS
c NAMP λειτουργός *servant*
d NAFS φλόξ *flame*
8 a NNFS ῥάβδος *rod*
b NGFS εὐθύτης *righteousness*
c NNFS ῥάβδος *rod*
9 a V2SAAI
b V2SAAI
c NAFS ἀνομία *wickedness*
d V3SAAI χρίω *to anoint*
e NANS ἔλαιον *olive oil*
f NGFS ἀγαλλίασις *delight*

τοὺς μετόχους^g σου. ¹⁰ καί· Σὺ κατ' ἀρχάς, κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας,^a καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν^b οἱ οὐρανοί. ¹¹ αὐτοὶ ἀπολοῦνται,^a σὺ δὲ διαμένεις.^b καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται,^c ¹² καὶ ὡσεὶ^a περιβόλαιον^b ἐλίξεις^c αὐτούς, ὥς ἱμάτιον ἔχεις καὶ ἀλλαγήσονται.^d σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ,^e καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν.^f ¹³ πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν^a ποτε· Κάθου^b ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ^c τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον^d τῶν ποδῶν σου; ¹⁴ οὐχὶ πάντες εἰσὶν^a λειτουργικά^b πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα^c διὰ τοὺς μέλλοντας^d κληρονομεῖν^e σωτηρίαν;

2 Διὰ τοῦτο δεῖ^a περισσοτέρως^b ἡμᾶς ἡμεῖς^c τοῖς ἀκουσθεῖσιν,^d μήποτε^e παραρυῶμεν.^f ² εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς^a λόγος ἐγένετο^b βέβαιος,^c καὶ πᾶσα παράβασις^d καὶ παρακοή^e ἔλαβεν^f ἔνδικον^g μισθαποδοσίαν,^h ³ πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα^a τηλικαύτης^b ἀμελήσαντες^c σωτηρίας, ἥτις, ἀρχὴν λαβοῦσα^d λαλεῖσθαι^e διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων^f εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη,^g ⁴ συνεπιμαρτυροῦντος^a τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν^b καὶ ποικίλαις^c δυνάμεσιν καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς^d κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν;^e ⁵ Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν^a τὴν οἰκουμένην^b τὴν

g NAMP μέτοχος *sharing in*
10 a V2SAAI θεμελιόω *to lay a foundation*
b V3PPAI
11 a V3PFMI
b V2SPAI διαμένω *to remain*
c V3PFPI παλαιόω *to make obsolete*
12 a ὡσεὶ *like*
b NANS περιβόλαιον *covering*
c V2SFAI ἐλίσσω *to roll up*
d V3PFPI ἀλλάσσω *to change*
e V2SPAI
f V3PFAI ἐκλείπω *to fail*
13 a V3SRAI
b V2SPMM
c V1SAAS
d NANS ὑποπόδιον *footstool*

14 a V3PPAI
b NNNP λειτουργικός *ministering*
c VPPPNP
d VPPAAMP
e VNPA κληρονομέω *to inherit*
Chapter 2
1 a V3SPAI
b περισσοτέρως *more*
c VNPA προσέχω *to watch out*
d VPAPDNP
e μήποτε *never*
f V1PAAS παραρρέω *to drift away*
2 a VPAPNMS
b V3SAMI
c NNMS βέβαιος *firm*
d NNFS παράβασις *transgression*
e NNFS παρακοή *disobedience*
f V3SAAI
g NAFS ἔνδικος *just*

h NAFS μισθαποδοσία *reward*
3 a V1PFMI ἐκφεύγω *to escape*
b NGFS τηλικοῦτος *so great*
c VPAANMP ἀμελέω *to neglect*
d VPAANFS
e VNPP
f VPAAGMP
g V3SAPI βεβαιόω *to confirm*
4 a VPPAGMS
συνεπιμαρτυρέω *to testify at the same time*
b NDNP τέρας *wonder*
c NDFP ποικίλος *of various kinds*
d NDMP μερισμός *dividing*
e NAFS θέλησις *will*
5 a V3SAAI
b NAFS οἰκουμένη *the world*

μέλλουσιν,^c περὶ ἧς λαλοῦμεν.^d ⁶ διεμαρτύρατο^a δέ ποῦ τις λέγων.^b Τί ἐστίν^c ἄνθρωπος ὅτι μιμνήσκη^d αὐτοῦ, ἢ υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτῃ^e αὐτόν;

⁷ ἡλάττωσας^a αὐτόν βραχύ^b τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας^c αὐτόν, ⁸ πάντα ὑπέταξας^a ὑποκάτω^b τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ἐν τῷ γὰρ ὑποτάξαι^c τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν^d αὐτῷ ἀνυπότακτον.^e νῦν δὲ οὐπω^f ὁρῶμεν^g αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα.^h ⁹ τὸν δὲ βραχύ^a τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον^b βλέπομεν^c Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα^d τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον,^e ὅπως ἤχωρίς θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσεται^f θανάτου.

¹⁰ Ἐπρεπεν^a γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα^b τὸν ἀρχηγόν^c τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων^d τελειῶσαι.^e ¹¹ ὃ τε γὰρ ἀγιάζων^a καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι^b ἐξ ἑνὸς πάντες. δι' ἣν αἰτίαν^c οὐκ ἐπαισχύνεται^d ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν,^e ¹² λέγων.^a Ἀπαγγελῶ^b τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω^c σε. ¹³ καὶ πάλιν. Ἐγὼ ἔσομαι^a πεποιθὼς^b ἐπ' αὐτῷ. καὶ πάλιν. Ἴδου ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά ἃ μοι ἔδωκεν^c ὁ θεός. ¹⁴ Ἐπεὶ^a οὖν τὰ παιδιά κεκοινωνήκεν^b αἵματος καὶ σαρκός, καὶ αὐτὸς παραπλησίως^c μετέσχευ^d τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ^e τὸν τὸ κράτος^f ἔχοντα^g τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἐστὶ^h τὸν διάβολον,

c VPPAAFS	h VPRPANP	d V3SPMI ἐπαισχύνομαι
d V1PPAI	9 a βραχύ little	to be ashamed of
6 a V3SAMI διαμαρτύρομαι	b VPRPAMS ἐλαττώ to	e VNPA
to warn, testify	make lower than	12 a VPPANMS
b VPPANMS	c V1PPAI	b V1SFAI
c V3SPAI	d NANS πάθημα suffering	c V1SFAI ὑμνέω to sing
d V2SPMI μιμνήσκομαι to	e VPRPAMS στεφανόω to	hymns
remember	crown	13 a V1SFMI
e V2SPMI ἐπισκέπτομαι	f V3SAMS γεύομαι to	b VPRANMS
to visit	taste	c V3SAAI
7 a V2SAAI ἐλαττώ to	10 a V3SAI πρέπω to be	14 a ἐπεὶ since
make lower than	proper	b V3SRAI κοινωνέω to
b βραχύ little	b VPAAAMS	share in
c V2SAAI στεφανόω to	c NAMS ἀρχηγός author	c παραπλησίως like
crown	d NGNP πάθημα	d V3SAAI μετέχω to
8 a V2SAAI	suffering	share in
b ὑποκάτω under	e VNAA τελειόω to	e V3SAAS καταργέω to
c VNAA	perfect	nullify
d V3SAAI	11 a VPPANMS ἀγιάζω to	f NANS κράτος power
e NANS ἀνυπότακτος	sanctify	g VPPAAMS
rebellious	b VPPPNMP ἀγιάζω to	h V3SPAI
f οὐπω not yet	sanctify	
g V1PPAI	c NAFS αἰτία charge	

15 καὶ ἀπαλλάξῃ^a τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν^b ἔνοχοι^c ἦσαν^d δουλείας.^e 16 οὐ γὰρ δήπου^a ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται,^b ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται.^c 17 ὅθεν^a ὤφειλεν^b κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι,^c ἵνα ἐλεήμων^d γένηται^e καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἰλάσκεσθαι^f τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. 18 ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν^a αὐτὸς πειρασθεῖς,^b δύναται^c τοῖς πειραζομένοις^d βοηθῆσαι.^e

3 Ὅθεν,^a ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως^b ἐπουρανίου^c μέτοχοι,^d κατανοήσατε^e τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας^f ἡμῶν Ἰησοῦν, ² πιστὸν ὄντα^a τῷ ποιήσαντι^b αὐτὸν ὡς καὶ Μωϋσῆς ἔν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. ³ πλείονος γὰρ οὗτος δόξης ἢ παρὰ Μωϋσῆν ἡξίωται^a καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει^b τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας^c αὐτόν. ⁴ πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται^a ὑπὸ τινος, ὁ ὃ δὲ πάντα κατασκευάσας^b θεός. ⁵ καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων^a εἰς μαρτύριον^b τῶν λαληθησομένων,^c ⁶ Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ. ὅς οἱ κός ἐσμεν^a ἡμεῖς, ἔαν τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα^b τῆς ἐλπίδος κατάσχωμεν.^c ⁷ Διό, καθὼς λέγει^a τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. Σήμερον ἔαν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,^b ⁸ μὴ σκληρύνετε^a τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ,^b κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ^c ἐν τῇ ἐρήμῳ, ⁹ οὗ

15 a V3SAAS ἀπαλλάσσω to set free
b VNPA
c NNMP ἔνοχος subject to
d V3PIAI
e NGFS δουλεία slavery
16 a δήπου surely
b V3SPMI ἐπιλαμβάνομαι to take hold
c V3SPMI ἐπιλαμβάνομαι to take hold
17 a ὅθεν from where
b V3SIAI
c VNAP ὁμοίω to make like
d NNMS ἐλεήμων merciful
e V3SAMS
f VNPP ἰλάσκομαι to make atonement for

18 a V3SRAI
b VPAPNMS
c V3SPMI
d VPPPDMP
e VNAA βοηθέω to help
Chapter 3
1 a ὅθεν from where
b NGFS κλήσις call
c NGFS ἐπουράνιος heavenly
d NMP μέτοχος sharing in
e V2PAAM κατανοέω to pay attention
f NGFS ὁμολογία confession
2 a VPPAAMS
b VPAADMS
3 a V3SRPI ἀξιόω to consider worthy
b V3SPAI
c VPAANMS κατασκευάζω to prepare

4 a V3SPPI κατασκευάζω to prepare
b VPAANMS κατασκευάζω to prepare
5 a NNMS θεράπων servant
b NANS μαρτύριον testimony
c VPFPGNP
6 a V1PPAI
b NANS καύχημα something to boast about
c V1PAAS κατέχω to hold back
7 a V3SPAI
b V2PAAS
8 a V2PAAS σκληρύνω to harden
b NDMS παραπικρασμός rebellion
c NGMS πειρασμός test

Ἦ ἐπείρασαν^a οἱ πατέρες ὑμῶν Ἦ ἐν δοκιμασίᾳ^b καὶ εἶδον^c τὰ ἔργα μου
¹⁰ τεσσεράκοντα^a ἔτη· διὸ προσώχθισα^b τῇ γενεᾷ Ἦ ταύτῃ καὶ εἶπον·^c Ἀεὶ^d
 πλανῶνται^e τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν^f τὰς ὁδοὺς μου· ¹¹ ὥς ὥμοσα^a ἐν
 τῇ ὀργῇ μου· Εἰ εἰσελεύσονται^b εἰς τὴν κατάπαυσίν^c μου· ¹² βλέπετε,^a
 ἀδελφοί, μήποτε^b ἔσται^c ἐν τινὶ ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας^d ἐν τῷ
 ἀποστῆναι^e ἀπὸ θεοῦ ζῶντος,^f ¹³ ἀλλὰ παρακαλεῖτε^a ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην
 ἡμέραν, ἄχρις^b οὗ τὸ Σήμερον καλεῖται,^c ἵνα μὴ σκληρυνθῇ^d Ἦ τις ἐξ ὑμῶν Ἦ
 ἀπάτῃ^e τῆς ἁμαρτίας· ¹⁴ μέτοχοι^a γὰρ Ἦ τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν,^b Ἦ ἄνπερ^c
 τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως^d μέχρι^e τέλους βεβαίαν^f κατάσχωμεν.^g ¹⁵ ἐν τῷ
 λέγεσθαι·^a Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,^b Μὴ σκληρύνετε^c τὰς
 καρδίας ὑμῶν ὥς ἐν τῷ παραπικρασμῷ.^d ¹⁶ τίνες γὰρ ἀκούσαντες^a
 παρεπίκραναν;^b ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες^c ἐξ Αἰγύπτου^d διὰ Μωϋσέως;
¹⁷ τίσιν δὲ προσώχθισεν^a τεσσεράκοντα^b ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν,^c ὧν τὰ
 κῶλα^d ἔπεσεν^e ἐν τῇ ἐρήμῳ; ¹⁸ τίσιν δὲ ὥμοσεν^a μὴ εἰσελεύσεσθαι^b εἰς τὴν
 κατάπαυσιν^c αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν;^d ¹⁹ καὶ βλέπομεν^a ὅτι οὐκ
 ἡδυνήθησαν^b εἰσελθεῖν^c δι' ἀπιστίαν.^d

9 a V3PAAI	b ἄχρις <i>until</i>	c VPAANMP
b NDFS δοκιμασία <i>testing</i>	c V3SPPI	d NGFS Αἴγυπτος <i>Egypt</i>
c V3PAAI	d V3SAPS σκληρύνω <i>to harden</i>	17 a V3SAAI προσοχθίζω <i>to be angry</i>
10 a NANP τεσσεράκοντα <i>forty</i>	e NDFS ἀπάτῃ <i>deception</i>	b NANP τεσσεράκοντα <i>forty</i>
b V1SAAI προσοχθίζω <i>to be angry</i>	14 a NNMP μέτοχος <i>sharing in</i>	c VPAADMP
c V1SAAI	b V1PRAI	d NNNP κῶλον <i>dead body</i>
d αἰεί <i>always</i>	c ἄνπερ <i>if</i>	e V3SAAI
e V3PPPI	d NGFS ὑπόστασις <i>confidence</i>	18 a V3SAAI ὁμνῶ <i>to declare an oath</i>
f V3PAAI	e μέχρι(ς) <i>until</i>	b VNFM
11 a V1SAAI ὁμνῶ <i>to declare an oath</i>	f NAFS βέβαιος <i>firm</i>	c NAFS κατάπαυσις <i>rest</i>
b V3PFMI	g V1PAAS κατέχω <i>to hold back</i>	d VPAADMP ἀπειθέω <i>to disobey</i>
c NAFS κατάπαυσις <i>rest</i>	15 a VNPP	19 a V1PPAI
12 a V2PPAM	b V2PAAS	b V3PAPI
b μήποτε <i>never</i>	c V2PAAS σκληρύνω <i>to harden</i>	c VNAA
c V3SFMI	d NDMS παραπικρασμός <i>rebellion</i>	d NAFS ἀπιστία <i>unbelief</i>
d NGFS ἀπιστία <i>unbelief</i>	16 a VPAANMP	
e VNAA ἀφίσταμαι <i>to leave</i>	b V3PAAI παραπικραίνω <i>to rebel</i>	
f VPPAGMS		
13 a V2PPAM		

Chapter 4

4 Φοβηθῶμεν^a οὐκ μήποτε^b καταλειπομένης^c ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν^d εἰς τὴν κατάπαυσιν^e αὐτοῦ δοκῇ^f τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι.^g 2 καὶ γὰρ ἐσμεν^a εὐηγγελισμένοι^b καθάπερ^c ἀκεῖνοι,^d ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν^e ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς^f ἐκείνους, μὴ Ἦ συγκεκερασμένους^g τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν.^h 3 εἰσερχόμεθα^a γὰρ Ἦ εἰς κατάπαυσιν^b οἱ πιστεύσαντες,^c καθὼς εἶρηκεν.^d Ὡς ὥμοσα^e ἐν τῇ ὀργῇ μου, Εἰ εἰσελεύσονται^f εἰς τὴν κατάπαυσιν^g μου, καίτοι^h τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆςⁱ κόσμου γενηθέντων,^j 4 εἶρηκεν^a γὰρ που περὶ τῆς ἐβδόμης^b οὕτως· Καὶ κατέπαυσεν^c ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ^d ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ, 5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· Εἰ εἰσελεύσονται^a εἰς τὴν κατάπαυσιν^b μου. 6 ἐπεὶ^a οὐκ ἀπολείπεται^b τινὰς εἰσελθεῖν^c εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον^d εὐαγγελισθέντες^e οὐκ εἰσῆλθον^f δι' ἀπειθείαν,^g 7 πάλιν τινὰ ὀρίζει^a ἡμέραν, Σήμερον, ἐν Δαυὶδ λέγων^b μετὰ τοσοῦτον^c χρόνον, καθὼς Ἦ προεῖρηται,^d Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,^e μὴ σκληρύνητε^f τὰς καρδίας ὑμῶν. 8 εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν,^a οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει^b μετὰ ταῦτα ἡμέρας. 9 ἄρα ἀπολείπεται^a σαββατισμός^b τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. 10 ὁ γὰρ εἰσελθὼν^a εἰς τὴν κατάπαυσιν^b αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν^c ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός. 11 σπουδάσωμεν^a οὐκ εἰσελθεῖν^b εἰς

- 1 a V1PAPS
b μήποτε *never*
c VPPPGFS καταλείπω *to leave*
d VNAA
e NAFS κατάπαυσις *rest*
f V3SPAS
g VNRA ὑστερέω *to lack*
2 a V1PPAI
b VPRPNMP
c καθάπερ *as*
d NNMP ἀκεῖνος *and that one*
e V3SAAI ὠφελέω *to be of good use*
f NGFS ἀκοή *hearing*
g VPRPAMP συγκεράννυμι *to combine*
h VPAADMP
3 a V1PPMI
b NAFS κατάπαυσις *rest*
c VPAANMP
d V3SRAI

- e V1SAAI ὀμνύω *to declare an oath*
f V3PFMI
g NAFS κατάπαυσις *rest*
h καίτοι *and yet*
i NGFS καταβολή *creation*
j VPAPGNP
4 a V3SRAI
b NGFS ἑβδομος *seventh*
c V3SAAI καταπαύω *to keep from*
d NDFS ἑβδομος *seventh*
5 a V3PFMI
b NAFS κατάπαυσις *rest*
6 a ἐπεὶ *since*
b V3SPPI ἀπολείπω *to leave behind*
c VNAA
d NANS πρότερος *before*
e VPAPNMP
f V3PAAI
g NAFS ἀπειθεία *disobedience*

- 7 a V3SPAI ὀρίζω *to determine*
b VPPANMS
c NAMS τοσοῦτος *so great*
d V3SRPI προλέγω *to tell beforehand*
e V2PAAS
f V2PAAS σκληρύνω *to harden*
8 a V3SAAI καταπαύω *to keep from*
b V3SIAI
9 a V3SPPI ἀπολείπω *to leave behind*
b NNMS σαββατισμός *Sabbath-rest*
10 a VPAANMS
b NAFS κατάπαυσις *rest*
c V3SAAI καταπαύω *to keep from*
11 a V1PAAS σπουδάζω *to be eager*
b VNAA

ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν,^c ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι^d πέσῃ^e τῆς ἀπειθείας.^f ¹² Ζῶν^a γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργῆς^b καὶ τομώτερος^c ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν^d δίστομον^e καὶ διϊκνούμενος^f ἄχρι μερισμοῦ^g ψυχῆς ^Γ καὶ πνεύματος, ἀρμῶν^h τε καὶ μυελῶν,ⁱ καὶ κριτικὸς^j ἐνθυμήσεων^k καὶ ἐννοιῶν^l καρδίας. ¹³ καὶ οὐκ ἔστιν^a κτίσις^b ἀφανῆς^c ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνά^d καὶ τετραχηλισμένα^e τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος. ¹⁴ Ἔχοντες^a οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα^b τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν^c τῆς ὁμολογίας.^d ¹⁵ οὐ γὰρ ἔχομεν^a ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον^b συμπαθῆσαι^c ταῖς ἀσθενείαις^d ἡμῶν, ^Γ πεπειρασμένον^e δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα^f χωρὶς ἁμαρτίας. ¹⁶ προσερχώμεθα^a οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν^b ἔλεος^c καὶ χάριν εὕρωμεν^d εἰς εὐκαιρον^e βοήθειαν.^f

5 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος^a ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται^b τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ^c δῶρά^d τε καὶ θυσίας^e ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, ² μετριοπαθεῖν^a δυνάμενος^b τοῖς ἀγνοοῦσι^c καὶ πλανωμένοις^d ἐπεὶ^e καὶ αὐτὸς περικείται^f ἀσθένειαν,^g ³ καὶ ^Δ αὐτὴν ὀφείλει,^a καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ^Γ αὐτοῦ προσφέρειν^b ^Γ περὶ ἁμαρτιῶν. ⁴ καὶ οὐχ ἑαυτῷ

c NAFS κατάπαυσις <i>rest</i>	b NNFS κτίσις <i>creation</i>	e NAFS εὐκαιρος <i>opportune</i>
d NDNS ὑπόδειγμα <i>example</i>	c NNFS ἀφανής <i>hidden</i>	f NAFS βοήθεια <i>help</i>
e V3SAAS	d NNNP γυμνός <i>naked</i>	Chapter 5
f NGFS ἀπειθία <i>disobedience</i>	e VPRPNNP <i>τραχηλίζομαι to be laid bare</i>	1 a VPPPNMS
12 a VPPANMS	14 a VPPANMP	b V3SPPI καθίστημι <i>to put in charge</i>
b NNMS ἐνεργῆς <i>active</i>	b VPRAAMS	c V3SPAS
c NNMS τομώτερος <i>cutting</i>	c V1PPAS	d NANP δῶρον <i>gift</i>
d NAFS μάχαιρα <i>sword</i>	d NGFS ὁμολογία <i>confession</i>	e NAFP θυσία <i>sacrifice</i>
e NAFS δίστομος <i>double-edged</i>	15 a V1PPAI	2 a VNPA μετριοπαθέω <i>to deal gently</i>
f VPPMNMS διϊκνέομαι <i>to penetrate</i>	b VPPMAMS	b VPPMNMS
g NGMS μερισμός <i>dividing</i>	c VNAA συμπαθέω <i>to sympathize with</i>	c VPPADMP ἀγνοέω <i>to be ignorant</i>
h NGMP ἀρμός <i>joint</i>	d NDFP ἀσθένεια <i>weakness</i>	d VPPPDMP
i NGMP μυελός <i>marrow</i>	e VPRPAMS	e ἐπεὶ <i>since</i>
j NNMS κριτικός <i>able to discern</i>	f NAFS ὁμοιότης <i>similarity</i>	f V3SPPI περικείται <i>to surround</i>
k NGFP ἐνθύμησις <i>thought</i>	16 a V1PPMS	g NAFS ἀσθένεια <i>weakness</i>
l NGFP ἐννοία <i>attitude</i>	b V1PAAS	3 a V3SPAI
13 a V3SPAI	c NANS ἔλεος <i>mercy</i>	b VNPA
	d V1PAAS	

τις λαμβάνει^a τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος^b ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡ καθὼςπερ^c καὶ
 Ἀαρών.^d ⁵ Οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν^a γεννηθῆναι^b ἀρχιερέα,
 ἀλλ' ὁ λαλήσας^c πρὸς αὐτόν· Υἱὸς μου εἶ^d σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά^e σε.
⁶ καθὼς καὶ ἐν ἐτέρῳ λέγει.^a Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν^b
 Μελχισέδεκ,^c ⁷ ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις^a τε καὶ
 ἱκετηρίας^b πρὸς τὸν δυνάμενον^c σῶζειν^d αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς^e
 ἰσχυρᾶς^f καὶ δακρύων^g προσενέγκας^h καὶ εἰσακουσθεὶςⁱ ἀπὸ τῆς εὐλαβείας,^j
⁸ καίπερ^a ὦν^b υἱός, ἔμαθεν^c ἀφ' ὧν ἔπαθεν^d τὴν ὑπακοήν,^e ⁹ καὶ τελειωθείς^a
 ἐγένετο^b ἡ πᾶσιν τοῖς ὑπακούουσιν^c αὐτῷ ἡ αἴτιος^d σωτηρίας αἰωνίου,
¹⁰ προσαγορευθεὶς^a ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν^b Μελχισέδεκ.^c
¹¹ Περὶ οὗ πολλὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος^a λέγειν,^b ἐπεὶ^c νωθοὶ^d
 γεγόνατε^e ταῖς ἀκοαῖς.^f ¹² καὶ γὰρ ὀφείλοντες^a εἶναι^b διδασκαλοὶ διὰ τὸν
 χρόνον, πάλιν χρεῖαν ἔχετε^c τοῦ διδάσκειν^d ὑμᾶς ὅτι τινὰ τὰ στοιχεῖα^e τῆς ἀρχῆς
 τῶν λογίων^f τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε^g χρεῖαν ἔχοντες^h γάλακτος,ⁱ ὃ οὐ στερεᾶς^j
 τροφῆς.^k ¹³ πᾶς γὰρ ὁ μετέχων^a γάλακτος^b ἄπειρος^c λόγου δικαιοσύνης,
 νήπιος^d γὰρ ἐστίν.^e ¹⁴ τελείων^a δέ ἐστιν^b ἡ στερεὰ^c τροφή,^d τῶν διὰ τὴν ἔξιν^e

- 4 a V3SPAI
 b VPPPNMS
 c καθὼςπερ *just as*
 d NNMS Ἀαρών *Aaron*
 5 a V3SAAI
 b VNAP
 c VPAANMS
 d V2SPAI
 e V1SRAI
 6 a V3SPAI
 b NAFS τάξις *order*
 c NGMS Μελχισέδεκ
Melchizedek
 7 a NAFP δέησις *prayer*
 b NAFP ἱκετηρία *petition*
 c VPPMAMS
 d VNPA
 e NGFS κραυγή *crying*
out
 f NGFS ἰσχυρός *powerful*
 g NGNP δάκρυον *teardrop*
 h VPAANMS
 i VPAPNMS εἰσακούω *to*
be heard
 j NGFS εὐλάβεια
reverence

- 8 a καίπερ *though*
 b VPPANMS
 c V3SAAI μανθάνω *to*
learn
 d V3SAAI
 e NAFS ὑπακοή *obedience*
 9 a VPAPNMS τελειόω *to*
perfect
 b V3SAMI
 c VPPADMP ὑπακούω *to*
obey
 d NNMS αἴτιος *basis*
 10 a VPAPNMS
 προσαγορεύω *to*
designate
 b NAFS τάξις *order*
 c NGMS Μελχισέδεκ
Melchizedek
 11 a NNMS δυσερμήνευτος
hard to explain
 b VNPA
 c ἐπεὶ *since*
 d NNMP νωθρός *slow to*
learn
 e V2PRAI
 f NDFP ἀκοή *hearing*

- 12 a VPPANMP
 b VNPA
 c V2PPAI
 d VNPA
 e NANP στοιχεῖον
principle
 f NGNP λόγιον *words*
 g V2PRAI
 h VPPANMP
 i NGNS γάλα *milk*
 j NGFS στερεός *solid*
 k NGFS τροφή *food*
 13 a VPPANMS μετέχω *to*
share in
 b NGNS γάλα *milk*
 c NNMS ἄπειρος *not*
acquainted with
 d NNMS νήπιος *child*
 e V3SPAI
 14 a NGMP τέλειος *perfect*
 b V3SPAI
 c NNFS στερεός *solid*
 d NNFS τροφή *food*
 e NAFS ἔξις *constant use*

τὰ αἰσθητήρια^f γεγυμνασμένα^g ἔχοντων^h πρὸς διάκρισινⁱ καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

6 Διὸ ἀφέντες^a τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα^b φερώμεθα,^c μὴ πάλιν θεμέλιον^d καταβαλλόμενοι^e μετανοίας^f ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν,² βαπτισμῶν^a ἡ διδαχὴν ἐπιθέσεώς^b τε χειρῶν, ἀναστάσεώς ἡ τε νεκρῶν καὶ κρίματος^c αἰωνίου.³ καὶ τοῦτο ἡ ποιήσομεν^a ἑάνπερ^b ἐπιτρέπη^c ὁ θεός.⁴ Ἀδύνατον^a γὰρ τοὺς ἅπασι^b φωτισθέντας^c γευσάμενους^d τε τῆς δωρεᾶς^e τῆς ἐπουρανίου^f καὶ μετόχους^g γεννηθέντας^h πνεύματος ἁγίου⁵ καὶ καλὸν γευσάμενους^a θεοῦ ῥῆμα δυνάμεις τε μέλλοντος^b αἰῶνος,⁶ καὶ παραπεσόντας,^a πάλιν ἀνακαινίζειν^b εἰς μετάνοιαν,^c ἀνασταυροῦντας^d ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας.^e⁷ γῆ γὰρ ἢ πιοῦσα^a τὸν ἐπ' αὐτῆς ἔρχόμενον^b πολλάκις^c ὑετόν,^d καὶ τίκτουσα^e βοτάνην^f εὐθετον^g ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται,^h μεταλαμβάνειⁱ εὐλογίας^j ἀπὸ τοῦ θεοῦ.⁸ ἐκφέρουσα^a δὲ ἄκανθας^b καὶ τριβόλους^c ἀδόκιμος^d καὶ κατάρας^e ἐγγύς, ἥς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.^f⁹ Πεπείσμεθα^a δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα^b καὶ ἐχόμενα^c σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν.^d

f NANP αἰσθητήριον sense	b ἅπασι once	7 a VPAANFS
g VPRPANP γυμνάζω to train	c VPAPAMP φωτίζω to give light	b VPPMAMS
h VPPAGMP	d VPAMAMP γεύομαι to taste	c πολλάκις many times
i NAFS διάκρισις distinguishing	e NGFS δωρεά gift	d NAMS ὑετός rain
Chapter 6	f NGFS ἐπουράνιος heavenly	e VPPANFS τίκτω to give birth to
1 a VPAANMP	g NAMP μέτοχος sharing in	f NAFS βοτάνη crop
b NAFS τελειότης perfection	h VPAPAMP	g NAFS εὐθετος fit
c V1PPPS	5 a VPAMAMP γεύομαι to taste	h V3SPPI γεωργέω to farm
d NAMS θεμέλιος foundation	b VPPAGMS	i V3SPAI μεταλαμβάνω to share in
e VPPMNMP καταβάλλω to be struck down	6 a VPAAAMP παραπίπτω to fall away	j NGFS εὐλογία blessing
f NGFS μετάνοια change of mind	b VNPA ἀνακαινίζω to bring back	8 a VPPANFS ἐκφέρω to bring out
2 a NGMP βαπτισμός baptism	c NAFS μετάνοια change of mind	b NAFP ἄκανθα thorn
b NGFS ἐπιθεσις laying on	d VPPAAMP ἀνασταυρώω to crucify again	c NAMP τρίβολος thistle
c NGNS κρίμα judgment	e VPPAAMP	d NNFS ἀδόκιμος failing the test
3 a V1PFAI	παρδειγματίζω to subject to public disgrace	e NGFS κατάρas curse
b ἑάνπερ if		f NAFS καῦσις burning
c V3SPAS ἐπιτρέπω to let		9 a V1PRPI
4 a NNNS ἀδύνατος impossible		b NANP κρείττων better
		c VPPMANP
		d V1PPAI

10 οὐ γὰρ ἄδικος^a ὁ θεὸς ἐπιλαθῆσθαι^b τοῦ ἔργου ὑμῶν Ἦ καὶ τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε^c εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες^d τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες.^e 11 ἐπιθυμοῦμεν^a δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι^b σπουδὴν^c πρὸς τὴν πληροφορίαν^d τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους, 12 ἵνα μὴ νωθοὶ^a γένησθε,^b μιμηταί^c δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας^d κληρονομούντων^e τὰς ἐπαγγελίας. 13 Τῷ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγειλάμενος^a ὁ θεός, ἐπεὶ^b κατ' οὐδενὸς εἶχεν^c μείζονος ὁμόσαι,^d ὥμοσεν^e καθ' ἑαυτοῦ, 14 λέγων.^a Ἦ μὴν^b εὐλογῶν^c εὐλογήσω^d σε καὶ πληθύνων^e πληθυνῶ^f σε. 15 καὶ οὕτως μακροθυμήσας^a ἐπέτυχεν^b τῆς ἐπαγγελίας. 16 Ἦ ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὁμνύουσιν,^a καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας^b πέρας^c εἰς βεβαίωσιν^d ὁ ὅρκος.^e 17 ἐν ᾧ περισσότερον^a βουλόμενος^b ὁ θεὸς ἐπιδείξαι^c τοῖς κληρονόμοις^d τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον^e τῆς βουλῆς^f αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν^g ὅρκῳ,^h 18 ἵνα διὰ δύο πραγμάτων^a ἀμεταθέτων,^b ἐν οἷς ἀδύνατον^c ψεύσασθαι^d Ἦ θεόν, ἰσχυρὰν^e παράκλησιν^f ἔχωμεν^g οἱ καταφυγόντες^h κρατῆσαιⁱ τῆς προκειμένης^j ἐλπίδος. 19 ἦν ὡς ἄγκυραν^a ἔχομεν^b τῆς ψυχῆς, Ἦ ἀσφαλῆς^c τε

10 a NNMS ἄδικος <i>unjust</i>	e V3SAAI ὁμνύω <i>to declare an oath</i>	d NDMP κληρονόμος <i>heir</i>
b VNAME ἐπιλανθάνομαι <i>to forget</i>	14 a VPPANMS	e NANS ἀμετάθετος <i>unchangeable</i>
c V2PAMI ἐνδείκνυμι <i>to show</i>	b μὴν <i>a month</i>	f NGFS βουλή <i>plan</i>
d VPAANMP	c VPPANMS	g V3SAAI μεσιτεύω <i>to confirm</i>
e VPPANMP	d V1SFAI	h NDMS ὅρκος <i>oath</i>
11 a V1PPAI ἐπιθυμέω <i>to long for</i>	e VPPANMS πληθύνω <i>to increase</i>	18 a NGNP πρᾶγμα <i>thing</i>
b VNPM ἐνδείκνυμι <i>to show</i>	f V1SFAI πληθύνω <i>to increase</i>	b NGNP ἀμετάθετος <i>unchangeable</i>
c NAFS σπουδή <i>hurry</i>	15 a VPAANMS	c NNNS ἀδύνατος <i>impossible</i>
d NAFS πληροφορία <i>full assurance</i>	μακροθυμέω <i>to have patience</i>	d VNAME ψεύδομαι <i>to lie</i>
12 a NNMP νωθρός <i>slow to learn</i>	b V3SAAI ἐπιτυγχάνω <i>to obtain</i>	e NAFS ἰσχυρός <i>powerful</i>
b V2PAMS	16 a V3PPAI ὁμνύω <i>to declare an oath</i>	f NAFS παράκλησις <i>encouragement</i>
c NNMP μιμητής <i>imitator</i>	b NGFS ἀντιλογία <i>argument</i>	g V1PPAS
d NGFS μακροθυμία <i>patience</i>	c NNNS πέρας <i>end</i>	h VPAANMP καταφεύγω <i>to flee</i>
e VPPAGMP κληρονομέω <i>to inherit</i>	d NAFS βεβαίωσις <i>confirmation</i>	i VNAA
13 a VPAMNMS	e NNMS ὅρκος <i>oath</i>	j VPPMGFS πρόκειμαι <i>to be set before</i>
ἐπαγγέλλομαι <i>to promise</i>	17 a NANS περισσώτερος <i>more than</i>	19 a NAFS ἄγκυρα <i>anchor</i>
b ἐπεὶ <i>since</i>	b VPPMNMS	b V1PPAI
c V3SIAI	c VNAA ἐπιδείκνυμι <i>to show</i>	c NAFS ἀσφαλής <i>safe</i>
d VNAA ὁμνύω <i>to declare an oath</i>		

καὶ βεβαίαν^d καὶ εἰσερχομένην^e εἰς τὸ ἐσώτερον^f τοῦ καταπετάσματος,^g
²⁰ ὅπου πρόδρομος^a ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν^b Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν^c
 Μελχισέδεκ^d ἀρχιερεὺς γενόμενος^e εἰς τὸν αἰῶνα.

7 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισέδεκ,^a βασιλεὺς Σαλήμ,^b ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ
 ὑψίστου,^c ὁ συναντήσας^d Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι^e ἀπὸ τῆς κοπῆς^f τῶν
 βασιλέων καὶ εὐλόγησας^g αὐτόν, ² ᾧ καὶ δεκάτην^a ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν^b
 Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἐρμηνευόμενος^c βασιλεὺς δικαιοσύνης ἔπειτα^d δὲ καὶ
 βασιλεὺς Σαλήμ,^e ὁ ἐστίν^f βασιλεὺς εἰρήνης, ³ ἀπάτωρ,^a ἀμήτωρ,^b
 ἀγενεαλόγητος,^c μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων,^d ἀφωμοιωμένος^e
 δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει^f ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.^g ⁴ Θεωρεῖτε^a δὲ πηλίκος^b
 οὗτος ὧς δεκάτην^c Ἀβραάμ ἔδωκεν^d ἐκ τῶν ἀκροθινίων^e ὁ πατριάρχης.^f ⁵ καὶ
 οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ^a τὴν ἱερατείαν^b λαμβάνοντες^c ἐντολὴν ἔχουσιν^d
 ἀποδεκατοῦν^e τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἐστίν^f τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν,
 καίπερ^g ἐξεληλυθότας^h ἐκ τῆς ὀσφύοςⁱ Ἀβραάμ. ⁶ ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος^a
 ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν^b Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα^c τὰς ἐπαγγελίας
 εὐλόγηκεν.^d ⁷ χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας^a τὸ ἔλαττον^b ὑπὸ τοῦ κρείττονος^c

- d NAFS βέβαιος *firm*
 e VPPMAFS
 f NANS ἐσώτερος *inner*
 g NGNS καταπέτασμα
curtain
²⁰ a NNMS πρόδρομος
going before
 b V3SAAI
 c NAFS τάξις *order*
 d NGMS Μελχισέδεκ
Melchizedek
 e VPAMNMS
Chapter 7
¹ a NNMS Μελχισέδεκ
Melchizedek
 b NGFS Σαλήμ *Salem*
 c NGMS ὑψιστος *highest*
 d VPAANMS συναντάω *to*
meet
 e VPPADMS
 f NGFS κοπή *defeat*
 g VPAANMS
² a NAFS δεκάτη *tenth*
 b V3SAAI μερίζω *to give*

- c VPPPNMS ἐρμηνεύω *to*
translate
 d ἔπειτα *then*
 e NGFS Σαλήμ *Salem*
 f V3SPAI
³ a NNMS ἀπάτωρ
fatherless
 b NNMS ἀμήτωρ *without*
a mother
 c NNMS ἀγενεαλόγητος
without genealogy
 d VPPANMS
 e VPRPNMS ἀφομοιόω *to*
be like
 f V3SPAI
 g NANS διηνεκής *forever*
⁴ a V2PPAM
 b NNMS πηλίκος *how*
great
 c NAFS δεκάτη *tenth*
 d V3SAAI
 e NGNP ἀκροθίνιον
plunder
 f NNMS πατριάρχης
patriarch

- ⁵ a NGMS Λευὶ *Levi*
 b NAFS ἱερατεία *priestly*
office
 c VPPANMP
 d V3PPAI
 e VNPA ἀποδεκατόω *to*
give a tenth
 f V3SPAI
 g καίπερ *though*
 h VPRAAMP
 i NGFS ὀσφύς *waist*
⁶ a VPPPNMS
γενεαλογέομαι to trace
genealogical descent
 b V3SRAI δεκατόω *to*
collect a tenth
 c VPPAAMS
 d V3SRAI
⁷ a NGFS ἀντιλογία
argument
 b NNNS ἐλάσσων *lesser*
 c NGMS κρείττων *better*

εὐλογεῖται.^{d 8} καὶ ὧδε μὲν δεκάτας^a ἀποθνήσκοντες^b ἄνθρωποι λαμβάνουσιν,^c
ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος^d ὅτι ζῇ.^{e 9} καὶ ὡς ἔπος^a εἰπεῖν,^b δι' Ἀβραάμ καὶ Λευὶ^c
ὁ δεκάτας^d λαμβάνων^e δεδεκάτῳται,^{f 10} ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ^a τοῦ πατρὸς ἦν^b
ὅτε συνήντησεν^c αὐτῷ Γ¹Μελχισέδεκ.^{d 11} Εἰ μὲν οὖν τελείωσις^a διὰ τῆς
Λευιτικῆς^b ἱερωσύνης^c ἦν,^d ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' ἧς^e ἀυτῆς Γ¹νενομοθέτηται,^e τίς ἔτι
χρεία κατὰ τὴν τάξιν^f Μελχισέδεκ⁸ ἕτερον ἀνίστασθαι^h ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν
τάξινⁱ Ἀαρὼν^j λέγεσθαι;^{k 12} μετατιθεμένης^a γὰρ τῆς ἱερωσύνης^b ἐξ ἀνάγκης^c
καὶ νόμου μετάθεσις^d γίνεται.^{e 13} ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται^a ταῦτα φυλῆς ἐτέρας
μετέσχηκεν,^b ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν^c τῷ θυσιαστηρίῳ.^{d 14} πρόδηλον^a
γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν^b ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν Γ¹περὶ ἱερέων
οὐδὲν Ἰ¹Μωϋσῆς ἐλάλησεν.^{c 15} Καὶ περισσότερον^a ἔτι κατάδηλόν^b ἐστίν,^c εἰ
κατὰ τὴν ὁμοιότητα^d Μελχισέδεκ^e ἀνίσταται^f ἱερεὺς ἕτερος,¹⁶ ὃς οὐ κατὰ
νόμον ἐντολῆς Γ¹σαρκίνης^a γέγονεν^b ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου,^c
¹⁷ Γ¹μαρτυρεῖται^a γὰρ ὅτι Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν^b
Μελχισέδεκ.^{c 18} ἀθέτησις^a μὲν γὰρ γίνεται^b προαγούσης^c ἐντολῆς διὰ τὸ

d V3SPPI	e V3SRPI νομοθετέομαι	b V3SRAI ἀνατέλλω to
8 a NAFP δεκάτη tenth	to be given law	rise
b VPPANMP	f NAFS τάξις order	c V3SAAI
c V3PPAI	g NGMS Μελχισέδεκ	15 a NANS περισσότερος
d VPPPNMS	Melchizedek	more than
e V3SPAI	h VNPM	b NNNS κατάδηλος clear
9 a NANS ἔπος word	i NAFS τάξις order	c V3SPAI
b VNAA	j NGMS Ἀαρὼν Aaron	d NAFS ὁμοιότης
c NNMS Λευί Levi	k VNPP	similarity
d NAFP δεκάτη tenth	12 a VPPPGFS μετατίθῃμι	e NGMS Μελχισέδεκ
e VPPANMS	to change	Melchizedek
f V3SRPI δεκατόω to	b NGFS ἱερωσύνη	f V3SPMI
collect a tenth	priesthood	16 a NGFS σάρκινος fleshly
10 a NDFS ὀσφύς waist	c NGFS ἀνάγκη	b V3SRAI
b V3SIAI	necessity	c NGFS ἀκατάλυτος
c V3SAAI συναντάω to	d NNFS μετάθεσις	indestructible
meet	removal	17 a V3SPPI
d NNMS Μελχισέδεκ	e V3SPMI	b NAFS τάξις order
Melchizedek	13 a V3SPPI	c NGMS Μελχισέδεκ
11 a NNFS τελείωσις	b V3SRAI μετέχω to	Melchizedek
perfection	share in	18 a NNFS ἀθέτησις setting
b NGFS Λευιτικός	c V3SRAI προσέχω to	aside
Levitical	watch out	b V3SPMI
c NGFS ἱερωσύνη	d NDNS θυσιαστήριον	c VPPAGFS προάγω to
priesthood	altar	go on ahead
d V3SIAI	14 a NNNS πρόδηλος	
	obvious	

αὐτῆς ἀσθενὲς^d καὶ ἀνωφελές,^e ¹⁹ οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν^a ὁ νόμος,
ἐπεισαγωγὴ^b δὲ κρείττονος^c ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν^d τῷ θεῷ. ²⁰ Καὶ καθ'
ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας^a (οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας^b εἰσὶν^c ἱερεῖς
γεγονότες,^d ²¹ ὁ δὲ μετὰ ὀρκωμοσίας^a διὰ τοῦ λέγοντος^b πρὸς αὐτόν.
᾽Ωμοσεν^c κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται,^d Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν ᾽αἰῶνα),
²² κατὰ ᾽τοσοῦτο^a ᾽κρείττονος^b διαθήκης γέγονεν^c ἔγγυος^d Ἰησοῦς. ²³ Καὶ οἱ
μὲν πλείονες εἰσιν^a γεγονότες^b ἱερεῖς διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι^c παραμένειν.^d
²⁴ ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν^a αὐτόν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον^b ἔχει^c τὴν ἱερωσύνην.^d
²⁵ ὅθεν^a καὶ σῶζειν^b εἰς τὸ παντελές^c δύναται^d τοὺς προσερχομένους^e δι'
αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν^f εἰς τὸ ἐντυγχάνειν^g ὑπὲρ αὐτῶν. ²⁶ Τοιοῦτος γὰρ
ἡμῖν ᾽καὶ ἔπρεπεν^a ἀρχιερεύς, ὅσιος,^b ἄκακος,^c ἀμίαντος,^d κεχωρισμένος^e ἀπὸ
τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος^f τῶν οὐρανῶν γενόμενος.^g ²⁷ ὃς οὐκ ἔχει^a
καθ' ἡμέραν ἀνάγκην,^b ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον^c ὑπὲρ τῶν ἰδίων
ἁμαρτιῶν θυσίας^d ἀναφέρειν,^e ἔπειτα^f τῶν τοῦ λαοῦ (τοῦτο γὰρ ἐποίησεν^g
ἐφάπαξ^h ἑαυτὸν ἀνενέγκας).ⁱ ²⁸ ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν^a
ἀρχιερεῖς ἔχοντας^b ἀσθένειαν,^c ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας^d τῆς μετὰ τὸν νόμον

d NANS ἀσθενής <i>weak</i>	23 a V3PPAI	d NNMS ἀμίαντος <i>pure</i>
e NANS ἀνωφελής <i>unprofitable</i>	b VPRANMP	e VPRPNMS χωρίζω <i>to divide</i>
19 a V3SAAI τελειόω <i>to perfect</i>	c VNPP κωλύω <i>to hinder</i>	f NNMS ὑψηλός <i>high</i>
b NNFS ἐπεισαγωγὴ <i>introduction</i>	d VNPA παραμένω <i>to continue</i>	g VPAMNMS
c NGFS κρείττων <i>better</i>	24 a VNPA	27 a V3SPAI
d V1PPAI	b NAFS ἀπαράβατος <i>permanent</i>	b NAFS ἀνάγκη <i>necessity</i>
20 a NGFS ὀρκωμοσία <i>oath</i>	c V3SPAI	c NANS πρότερος <i>before</i>
b NGFS ὀρκωμοσία <i>oath</i>	d NAFS ἱερωσύνη <i>priesthood</i>	d NAFP θυσία <i>sacrifice</i>
c V3PPAI	25 a ὅθεν <i>from where</i>	e VNPA ἀναφέρω <i>to lead up</i>
d VPRANMP	b VNPA	f ἔπειτα <i>then</i>
21 a NGFS ὀρκωμοσία <i>oath</i>	c NANS παντελής <i>complete</i>	g V3SAAI
b VPPAGMS	d V3SPMI	h ἐφάπαξ <i>once for all</i>
c V3SAAI ὁμνύω <i>to declare an oath</i>	e VPPMAMP	i VPAANMS ἀναφέρω <i>to lead up</i>
d V3SFPI μεταμέλομαι <i>to regret</i>	f VPPANMS	28 a V3SPAI καθίστημι <i>to put in charge</i>
22 a NANS τοσοῦτος <i>so great</i>	g VNPA ἐντυγχάνω <i>to intercede</i>	b VPPAAMP
b NGFS κρείττων <i>better</i>	26 a V3SIAI πρέπω <i>to be proper</i>	c NAFS ἀσθένεια <i>weakness</i>
c V3SRAI	b NNMS ὅσιος <i>holy</i>	d NGFS ὀρκωμοσία <i>oath</i>
d NNMS ἔγγυος <i>guarantee</i>	c NNMS ἄκακος <i>blameless</i>	

υιόν, εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.^e

8 Κεφάλαιον^a δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις,^b τοιοῦτον ἔχομεν^c ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν^d ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλowsύνης^e ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ² τῶν ἁγίων λειτουργὸς^a καὶ τῆς σκηνῆς^b τῆς ἀληθινῆς,^c ἣν ἔπηξεν^d ὁ κύριος, Ἦ οὐκ ἄνθρωπος. ³ πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν^a δῶρά^b τε καὶ θυσίας^c καθίσταται.^d ὅθεν^e ἀναγκαῖον^f ἔχειν^g τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκη.^h ⁴ εἰ μὲν Ἦ οὖν ἦν^a ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν^b ἱερεὺς, Ἦ ὄντων^c τῶν προσφερόντων^d κατὰ Ἦ νόμον τὰ δῶρα.^e ⁵ (οἵτινες ὑποδείγματι^a καὶ σκιᾷ^b λατρεύουσιν^c τῶν ἐπουρανίων,^d καθὼς κεχηρμάτισται^e Μωϋσῆς μέλλων^f ἐπιτελεῖν^g τὴν σκηνήν,^h Ὡραⁱ γάρ, φησὶν,^j ποιήσεις^k πάντα κατὰ τὸν τύπον^l τὸν δειχθέντα^m σοι ἐν τῷ ὄρει). ⁶ Ἦ νυνὶ^a δὲ διαφορωτέρας^b τέτυχεν^c λειτουργίας,^d ὅσῳ καὶ κρείττονός^e ἐστίν^f διαθήκης μεσίτης,^g ἣτις ἐπὶ κρείττοσιν^h ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.ⁱ ⁷ Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν^a ἄμεμπτος,^b οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο^c τόπος. ⁸ μεμφόμενος^a γὰρ Ἦ αὐτοὺς λέγει.^b Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται,^c λέγει^d κύριος, καὶ συντελέσω^e ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινὴν, ⁹ οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα^a τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν

e VPRPAMS τελειῶω to perfect	h V3SAAS	b NGFS διάφορος different
Chapter 8	4 a V3SIAI	c V3SRAI τυγχάνω to take part in
1 a NNNS κεφάλαιον the point	b V3SIAI	d NGFS λειτουργία religious service
b VPPPDNP	c VPPAGMP	e NGFS κρείττων better
c V1PPAI	d VPPAGMP	f V3SPAI
d V3SAAI	e NANP δῶρον gift	g NNMS μεσίτης mediator
e NGFS μεγαλowsύνη majesty	5 a NDNS ὑπόδειγμα example	h NDFP κρείττων better
2 a NNMS λειτουργὸς servant	b NDFS σκιά shadow	i V3SRPI νομοθετέομαι to be given law
b NGFS σκηνή tabernacle	c V3PPAI λατρεύω to serve	7 a V3SIAI
c NGFS ἀληθινός true	d NGNP ἐπουράνιος heavenly	b NNFS ἄμεμπτος blameless
d V3SAAI πῆγνυμι to set up	e V3SRPI χρηματίζω to warn	c V3SIPI
3 a VNPA	f VPPANMS	8 a VPPMNMS μέμφομαι to find fault with
b NANP δῶρον gift	g VNPA ἐπιτελέω to finish	b V3SPAI
c NAFP θυσία sacrifice	h NAFS σκηνή tabernacle	c V3PPMI
d V3SPPI καθίστημι to put in charge	i V2SPAM	d V3SPAI
e ὅθεν from where	j V3SPAI	e V1SFAI συντελέω to finish
f NNNS ἀναγκαῖος necessary	k V2SFAI	9 a V1SAAI
g VNPA	l NAMS τύπος pattern	
	m VPAPAMS	
	6 a νυνὶ now	

ἡμέρα ἐπιλαβομένου^b μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν^c αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου,^d ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν^e ἐν τῇ διαθήκῃ μου, καὶ γὰρ ἡμέλησα^f αὐτῶν, λέγει^g κύριος. ¹⁰ ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι^a τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει^b κύριος, διδούς^c νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν^d αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω^e αὐτούς, καὶ ἔσομαι^f αὐτοῖς εἰς θεόν καὶ αὐτοὶ ἔσονται^g μοι εἰς λαόν. ¹¹ καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν^a ἕκαστος τὸν πολίτην^b αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων.^c Γνωθὶ^d τὸν κύριον, ὅτι πάντες εἰδήσουσιν^e με ἀπὸ ἱεροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν. ¹² ὅτι ἴλεως^a ἔσομαι^b ταῖς ἀδικίαις^c αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡ αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ^d ἔτι. ¹³ ἐν τῷ λέγειν^a Καινὴν πεπαλαίωκεν^b τὴν πρώτην, τὸ δὲ παλαιούμενον^c καὶ γηράσκον^d ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.^e

9 Εἶχε^a μὲν ἡ οὖν ἡ πρώτη δικαιώματα^b λατρείας^c τό τε ἅγιον κοσμικόν.^d ² σκηνή^a γὰρ κατεσκευάσθη^b ἡ πρώτη ἐν ᾗ ἡ τε λυχνία^c καὶ ἡ τράπεζα^d καὶ ἡ πρόθεσις^e τῶν ἄρτων, ἣτις λέγεται^f Ἁγία. ³ μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα^a σκηνή^b ἡ λεγομένη^c Ἁγία Ἀγίων, ⁴ χρυσοῦν^a ἔχουσα^b θυμιατήριον^c καὶ τὴν κιβωτὸν^d τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην^e πάντοθεν^f

b VPAMGMS
ἐπιλαμβάνομαι to take
hold
c VNAA ἐξάγω to lead
out
d NGFS Αἴγυπτος Egypt
e V3PAAI ἐμμένω to
remain in
f V1SAAI ἀμελέω to
neglect
g V3SPAI
10 a V1SFMI διατίθεμαι to
make a covenant
b V3SPAI
c VPPANMS
d NAFS διάνοια mind
e V1SFAI ἐπιγράφω to
write
f V1SFMI
g V3PFMI
11 a V3PAAI
b NAMS πολίτης citizen
c VPPANMS

d V2SAAM
e V3PFAI
12 a NNMS ἴλεως forgiving
b V1SFMI
c NDFF ἀδικία
wickedness
d V1SAPS μισησκόμαι
to remember
13 a VNPA
b V3SRAI παλαιόω to
make obsolete
c VPPPNNS παλαιόω to
make obsolete
d VPPANNS γηράσκω to
grow old
e NGMS ἀφανισμός
disappearance

Chapter 9

1 a V3SIAI
b NANP δικαίωμα
regulation
c NGFS λατρεία worship

d NANS κοσμικός earthly
2 a NNFS σκηνή tabernacle
b V3SAPI κατασκευάζω to
prepare
c NNFS λυχνία lampstand
d NNFS τράπεζα table
e NNFS πρόθεσις plan
f V3SPPI
3 a NANS καταπέτασμα
curtain
b NNFS σκηνή tabernacle
c VPPPNFS
4 a NANS χρυσοῦς made of
gold
b VPPANFS
c NANS θυμιατήριον
incense altar
d NAFS κιβωτός ark
e VPRPAFS περικαλύπτω
to blindfold
f πάντοθεν from all
directions

χρυσίω,^g ἐν ᾗ στάμνος^h χρυσῇⁱ ἔχουσα^j τὸ μάννα^k καὶ ἡ ῥάβδος^l Ἀαρὼν^m ἢ βλαστήσασαⁿ καὶ αἱ πλάκες^o τῆς διαθήκης,⁵ ὑπεράνω^a δὲ αὐτῆς Χερουβιν^b δόξης κατασκιάζοντα^c τὸ ἱλαστήριον.^d περὶ ὧν οὐκ ἔστιν^e νῦν λέγειν^f κατὰ μέρος. ⁶ Τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμένων,^a εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν^b διὰ παντὸς εἰσίσαι^c οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας^d ἐπιτελοῦντες,^e ⁷ εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ^a τοῦ ἐνιαυτοῦ^b μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει^c ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων,^d ⁸ τοῦτο δηλοῦντος^a τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω^b πεφανερῶσθαι^c τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς^d ἐχούσης^e στάσιν,^f ⁹ ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα,^a καθ' ἣν δῶρά^b τε καὶ θυσίαι^c προσφέρονται^d μὴ δυνάμεναι^e κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι^f τὸν λατρεύοντα,^g ¹⁰ μόνον ἐπὶ βρώμασιν^a καὶ πόμασιν^b καὶ διαφόροις^c βαπτισμοῖς,^d ἡ δικαιοσύνη^e σαρκὸς μέχρι^f καιροῦ διορθώσεως^g ἐπικείμενα.^h ¹¹ Χριστὸς δὲ παραγενόμενος^a ἀρχιερεὺς τῶν ἡγενομένων^b ἀγαθῶν διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας^c σκηνῆς^d οὐ χειροποιήτου,^e τοῦτ' ἔστιν^f οὐ ταύτης τῆς κτίσεως,^g ¹² οὐδὲ δι' αἵματος τράγων^a καὶ μόσχων^b διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος, εἰσῆλθεν^c ἐφάπαξ^d εἰς τὰ

g NDNS χρυσίον <i>gold</i>	7 a ἅπαξ <i>once</i>	c NDMP διάφορος <i>different</i>
h NNFS στάμνος <i>jar</i>	b NGMS ἐνιαυτός <i>year</i>	d NDMP βαπτισμός <i>baptism</i>
i NNFS χρυσοῦς <i>made of gold</i>	c V3SPAI	e NNNP δικαίωμα <i>regulation</i>
j VPPANFS	d NGNP ἀγνόημα <i>sin committed in ignorance</i>	f μέχρι(ς) <i>until</i>
k NANS μάννα <i>manna</i>	8 a VPPAGNS δηλώω <i>to make clear</i>	g NGFS διόρθωσις <i>a new order</i>
l NNFS ῥάβδος <i>rod</i>	b μήπω <i>not yet</i>	h VPPMNNP ἐπικείμεναι <i>to lay upon</i>
m NGMS Ἀαρὼν <i>Aaron</i>	c VNRP	11 a VPAMNMS
n VPAANFS βλαστάνω <i>to sprout</i>	d NGFS σκηνή <i>tabernacle</i>	b VPAMGNP
o NNFP πλάξ <i>stone tablet</i>	e VPPAGFS	c NGFS τέλειος <i>perfect</i>
5 a ὑπεράνω <i>far above</i>	f NAFS στάσις <i>continuance</i>	d NGFS σκηνή <i>tabernacle</i>
b NNNP Χεροῦβ <i>cherubim</i>	9 a VPRAAMS ἐνίστημι <i>to be present</i>	e NGFS χειροποίητος <i>hand-made</i>
c VPPANNP κατασκιάζω <i>to overshadow</i>	b NNNP δῶρον <i>gift</i>	f V3SPAI
d NANS ἱλαστήριον <i>atonement sacrifice</i>	c NNFP θυσία <i>sacrifice</i>	g NGFS κτίσις <i>creation</i>
e V3SPAI	d V3PPPI	12 a NGMP τράγος <i>male goat</i>
f VNPA	e VPPMNNP	b NGMP μόσχος <i>calf</i>
6 a VPRPGNP κατασκευάζω <i>to prepare</i>	f VNAA τελειόω <i>to perfect</i>	c V3SAAI
b NAFS σκηνή <i>tabernacle</i>	g VPPAAMS λατρεύω <i>to serve</i>	d ἐφάπαξ <i>once for all</i>
c V3PPAI εἴσειμι <i>to go in</i>	10 a NDNP βρῶμα <i>food</i>	
d NAFP λατρεία <i>worship</i>	b NDNP πόμα <i>drink</i>	
e VPPANMP ἐπιτελέω <i>to finish</i>		

ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν^e εὐράμενος.^f 13 εἰ γὰρ τὸ αἷμα τῶν τράγων^a καὶ ταύρων^b καὶ σποδὸς^c δαμάλεως^d ῥαντίζουσα^e τοὺς κεκοινωνμένους^f ἁγιάζει^g πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα,^h 14 πόσω^a μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν^b ἁμωμον^c τῷ θεῷ, καθαριεῖ^d τὴν συνείδησιν τῶν ἡμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν^e θεῷ ζῶντι.^f 15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης^a ἐστίν,^b ὅπως θανάτου γενομένου^c εἰς ἀπολύτρωσιν^d τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων^e τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν^f οἱ κεκλημένοι^g τῆς αἰωνίου κληρονομίας.^h 16 ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη^a φέρεσθαι^b τοῦ διαθεμένου.^c 17 διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία,^a ἐπεὶ^b ἡ μήποτε^c ἰσχύει^d ὅτε ζῇ^e ὁ διαθέμενος.^f 18 ὅθεν^a οὐδὲ ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐγκεκαίνισται.^b 19 λαληθείσης^a γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ τὸν νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν^b τὸ αἷμα τῶν ῥόσων^c μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου^d κοκκίνου^e καὶ ὑσσώπου^f αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν,^g 20 λέγων.^a Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο^b πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός.^c 21 καὶ τὴν σκηνὴν^a δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη^b τῆς λειτουργίας^c τῷ αἵματι ὁμοίως ἐράντισεν.^d 22 καὶ σχεδὸν^a ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται^b κατὰ

e NAFS λύτρωσις <i>redemption</i>	15 a NNMS μεσίτης <i>mediator</i>	18 a ὅθεν <i>from where</i>
f VPAMNMS	b V3SPAI	b V3SRPI ἐγκαινίζω <i>to be put into effect</i>
13 a NGMP τράγος <i>male goat</i>	c VPAMGMS	19 a VPAPGFS
b NGMP ταῦρος <i>bull</i>	d NAFS ἀπολύτρωσις <i>redemption</i>	b VPAANMS
c NNFS σποδός <i>ashes</i>	e NGFP παράβασις <i>transgression</i>	c NGMP μόσχος <i>calf</i>
d NGFS δάμαλις <i>heifer</i>	f V3PAAS	d NGNS ἔριον <i>wool</i>
e VPPANFS ῥαντίζω <i>to sprinkle</i>	g VPRPNMP	e NGNS κόκκινος <i>scarlet</i>
f VPRPAMP κοινώω <i>to make unclean</i>	h NGFS κληρονομία <i>inheritance</i>	f NGFS ὑσσώπος <i>hyssop</i>
g V3SPAI ἁγιάζω <i>to sanctify</i>	16 a NNFS ἀνάγκη <i>necessity</i>	g V3SAAI ῥαντίζω <i>to sprinkle</i>
h NAFS καθαρότης <i>cleanness</i>	b VNPP	20 a VPPANMS
14 a NDNS πόσος <i>how great?</i>	c VPAMGMS διατίθεμαι <i>to make a covenant</i>	b V3SAMI ἐντέλλομαι <i>to command</i>
b V3SAAI	17 a NNFS βέβαιος <i>firm</i>	21 a NAFS σκηνή <i>tabernacle</i>
c NAMS ἄμωμος <i>unblemished</i>	b ἐπεὶ <i>since</i>	b NANP σκεῦος <i>possession</i>
d V3SFAI	c μήποτε <i>never</i>	c NGFS λειτουργία <i>religious service</i>
e VNPA λατρεύω <i>to serve</i>	d V3SPAI ἰσχύω <i>to be strong</i>	d V3SAAI ῥαντίζω <i>to sprinkle</i>
f VPPADMS	e V3SPAI	22 a σχεδόν <i>nearly</i>
	f VPAMNMS διατίθεμαι <i>to make a covenant</i>	b V3SPPI

τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας^c οὐ γίνεται^d ἄφεσις.^e ²³ Ἀνάγκη^a οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα^b τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τούτοις καθαρίζεσθαι,^c αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια^d κρείττωσι^e θυσίαις^f παρὰ ταύτας. ²⁴ οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα^a εἰσῆλθεν^b ἅγια Ἰησοῦς Χριστός, ἀντίτυπα^c τῶν ἀληθινῶν,^d ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι^e τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν. ²⁵ οὐδ' ἵνα πολλάκις^a προσφέρῃ^b ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται^c εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν^d ἐν αἵματι ἁλλοτρίῳ,^e ²⁶ ἐπεὶ^a ἔδει^b αὐτὸν πολλάκις^c παθεῖν^d ἀπὸ καταβολῆς^e κόσμου. Ἦνυνί^f δὲ ἅπαξ^g ἐπὶ συντελείᾳ^h τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησινⁱ ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας^j αὐτοῦ πεφανέρωται.^k ²⁷ καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται^a τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ^b ἀποθανεῖν,^c μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις, ²⁸ οὕτως καὶ ὁ Χριστός, ἅπαξ^a προσενεχθεὶς^b εἰς τὸ πολλῶν ἀνεγκεῖν^c ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται^d τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις^e εἰς σωτηρίαν.

10 Σκιὰν^a γὰρ ἔχων^b ὁ νόμος τῶν μελλόντων^c ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα^d τῶν πραγμάτων,^e κατ' ἐνιαυτὸν^f ταῖς αὐταῖς θυσίαις^g ἃς προσφέρουσιν^h εἰς τὸ διηνεκέςⁱ οὐδέποτε^j ἰσχύεται^k τοὺς προσερχομένους^l

- c NGFS αἱματεκχυσία
shedding
d V3SPMI
e NNFS ἄφεσις
forgiveness
23 a NNFS ἀνάγκη
necessity
b NANP ὑπόδειγμα
example
c VNPP
d NANP ἐπουράνιος
heavenly
e NDFP κρείττων better
f NDFP θυσία sacrifice
24 a NANP χειροποίητος
hand-made
b V3SAAI
c NANP ἀντίτυπος copy
d NGNP ἀληθινός true
e VNAP ἐμφανίζω to
show
25 a πολλάκις many times

- b V3SPAS
c V3SPMI
d NAMS ἐνιαυτός year
e NDNS ἁλλότριος
belonging to another
26 a ἐπεὶ since
b V3SIAI
c πολλάκις many times
d VNAA
e NGFS καταβολή
creation
f νυνί now
g ἅπαξ once
h NDFS συντέλεια end
i NAFS ἀθέτησις setting
aside
j NGFS θυσία sacrifice
k V3SRPI
27 a V3SPMI ἀπόκειται to
be stored up
b ἅπαξ once
c VNAA

- 28 a ἅπαξ once
b VPAPNMS
c VNAA ἀναφέρω to
lead up
d V3SFPI
e VPPMDMP
ἀπεκδέχομαι wait
eagerly for
Chapter 10
1 a NAFS σκιά shadow
b VPPANMS
c VPPAGNP
d NAFS εἰκὼν image
e NGNP πρᾶγμα thing
f NAMS ἐνιαυτός year
g NDFP θυσία sacrifice
h V3PPAI
i NANS διηνεκής forever
j οὐδέποτε never
k V3SPMI
l VPPMAMP

τελειῶσαι.^m ² ἐπεὶ^a οὐκ ἂν ἐπαύσαντο^b προσφερόμεναι,^c διὰ τὸ μηδεμίαν
 ἔχειν^d ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας^e ἅπαξ^f ἱερατικῶν^g
³ ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις^a ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν,^b ⁴ ἀδύνατον^a γὰρ αἷμα
 ταύρων^b καὶ τράγων^c ἀφαιρεῖν^d ἁμαρτίας. ⁵ διὸ εἰσερχόμενος^a εἰς τὸν κόσμον
 λέγει.^b Θυσίαν^c καὶ προσφορὰν^d οὐκ ἠθέλησας,^e σῶμα δὲ κατηρτίσω^f μοι.
⁶ ὀλοκαυτώματα^a καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας.^b ⁷ τότε εἶπον.^a Ἴδου
 ἤκω,^b ἐν κεφαλίδι^c βιβλίου γέγραπται^d περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι,^e ὁ θεός, τὸ
 θέλημά σου. ⁸ ἀνώτερον^a λέγων^b ὅτι ἱερατικῶν^c καὶ προσφορὰς^d καὶ
 ὀλοκαυτώματα^e καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας^f οὐδὲ εὐδόκησας,^g αἵτινες
 κατὰ ἱερατικὸν^h νόμον προσφέρονται,^h ⁹ τότε εἶρηκεν.^a Ἴδου ἤκω^b τοῦ ἱερατικῶν^c τὸ
 θέλημά σου· ἀναιρεῖ^d τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ.^e ¹⁰ ἐν ᾧ θελήματι
 ἡγιασμένοι^a ἱερεῖς^b διὰ τῆς προσφορᾶς^c τοῦ σώματος Ἰησοῦ Χριστοῦ
 ἐφάπαξ.^d ¹¹ Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἔστηκεν^a καθ' ἡμέραν λειτουργῶν^b καὶ τὰς
 αὐτὰς πολλάκις^c προσφέρων^d θυσίας,^e αἵτινες οὐδέποτε^f δύνανται^g περιελεῖν^h
 ἁμαρτίας. ¹² ὁ οὗτος δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας^a θυσίαν^b εἰς τὸ

m VNAA τελειῶ to perfect	e V2SAAI	b V1SPAI ἤκω to come
2 a ἐπεὶ since	f V2SAMI καταρτίζω to restore	c VNAA
b V3PAMI παύω to cause to stop	6 a NANP ὀλοκαύτωμα burnt offering	d V3SPAI ἀναιρέω to kill
c VPPPNFP	b V2SAAI εὐδοκέω to be well pleased	e V3SAAS
d VNPA	7 a V1SAAI	10 a VPRPNMP ἀγιάζω to sanctify
e VPPAAMP λατρεύω to serve	b V1SPAI ἤκω to come	b V1PPAI
f ἅπαξ once	c NDFS κεφαλὴς section of a scroll	c NGFS προσφορά offering
g VPRPAMP	d V3SRPI	d ἐφάπαξ once for all
3 a NNFS ἀνάμνησις reminder	e VNAA	11 a V3SRAI
b NAMS ἐνιαυτός year	8 a NANS ἀνώτερος higher	b VPPANMS λειτουργέω to perform religious duties
4 a NNNS ἀδύνατος impossible	b VPPANMS	c πολλάκις many times
b NGMP ταῦρος bull	c NAFP θυσία sacrifice	d VPPANMS
c NGMP τράγος male goat	d NAFP προσφορά offering	e NAFP θυσία sacrifice
d VNPA ἀφαιρέω to take away from	e NANP ὀλοκαύτωμα burnt offering	f οὐδέποτε never
5 a VPPMNMS	f V2SAAI	g V3PPMI
b V3SPAI	g V2SAAI εὐδοκέω to be well pleased	h VNAA περιαιρέω to take away
c NAFS θυσία sacrifice	h V3PPPI	12 a VPAANMS
d NAFS προσφορά offering	9 a V3SRAI	b NAFS θυσία sacrifice

διηνεκές^c ἐκάθισεν^d ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ¹³ τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος^a ἕως
τεθῶσιν^b οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον^c τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ¹⁴ μιᾷ γὰρ προσφορᾷ^a
τετελείωκεν^b εἰς τὸ διηνεκές^c τοὺς ἀγιαζομένους.^d ¹⁵ μαρτυρεῖ^a δὲ ἡμῖν καὶ τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον, μετὰ γὰρ τὸ «εἰρηκέναι»^b ¹⁶ Αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι^a
πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει^b κύριος, διδούς^c νόμους μου ἐπὶ
καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ «τὴν διάνοιαν»^d αὐτῶν ἐπιγράψω^e αὐτούς, ¹⁷ «καὶ
τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν^a αὐτῶν οὐ μὴ «μνησθήσομαι»^b ἔτι.
¹⁸ ὅπου δὲ ἄφεις^a τούτων, οὐκέτι προσφορά^b περὶ ἁμαρτίας. ¹⁹ Ἔχοντες^a
οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον^b τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ²⁰ ἣν
ἐνεκαίνισεν^a ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον^b καὶ ζῶσαν^c διὰ τοῦ καταπετάσματος,^d
τοῦτ' ἔστιν^e τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, ²¹ καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ,
²² προσερχώμεθα^a μετὰ ἀληθινῆς^b καρδίας ἐν πληροφορίᾳ^c πίστεως,
ῥεραντισμένοι^d τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς καὶ λελουσμένοι^e τὸ
σῶμα ὕδατι καθαρῷ.^f ²³ κατέχωμεν^a τὴν ὁμολογίαν^b τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ,^c
πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγελιάμενος.^d ²⁴ καὶ κατανοῶμεν^a ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν^b
ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, ²⁵ μὴ ἐγκαταλείποντες^a τὴν ἐπισυναγωγὴν^b
ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος^c τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες,^d καὶ τοσούτῳ^e μᾶλλον ὅσω

c NANS διηνεκής forever	17 a NGFP ἀνομία wickedness	e VPRMNMP λούω to wash
d V3SAAI	b V1SFPI μινῆσκομαι to remember	f NDNS καθαρὸς clean
13 a VPPMNMS ἐκδέχομαι to wait for	18 a NNFS ἄφεις forgiveness	23 a V1PPAS κατέχω to hold back
b V3PAPS	b NNFS προσφορά offering	b NAFS ὁμολογία confession
c NNNS ὑποπόδιον footstool	19 a VPPANMP	c NAFS ἀκλινής unswerving
14 a NDFS προσφορά offering	b NAFS εἴσοδος entering	d VPAMNMS
b V3SRAI τελειόω to perfect	20 a V3SAAI ἐγκαινίζω to be put into effect	ἐπαγγέλλομαι to promise
c NANS διηνεκής forever	b NAFS πρόσφατος new	24 a V1PPAS κατανοέω to pay attention
d VPPPAMP ἀγιάζω to sanctify	c VPPAAFS	b NAMS παροξυσμός sharp disagreement
15 a V3SPAΙ	d NGNS καταπέτασμα curtain	25 a VPPANMP
b VNRA	e V3SPAΙ	ἐγκαταλείπω to forsake
16 a V1SFMI διατίθεμαι to make a covenant	22 a V1PPMS	b NAFS ἐπισυναγωγή gathering
b V3SPAΙ	b NGFS ἀληθινός true	c NNNS ἔθος custom
c VPPANMS	c NDFS πληροφορία full assurance	d VPPANMP
d NAFS διάνοια mind	d VPRPNMP ῥαντίζω to sprinkle	e NDNS τοσούτος so great
e V1SFAI ἐπιγράφω to write		

βλέπετε^f ἐγγίζουσιν^g τὴν ἡμέραν. ²⁶ Ἐκουσίως^a γὰρ ἀμαρτανόντων^b ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν^c τὴν ἐπίγνωσιν^d τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἀμαρτιῶν ἀπολείπεται^e θυσία,^f ²⁷ φοβερά^a δέ τις ἐκδοχή^b κρίσεως καὶ πυρὸς ζῆλος^c ἐσθίειν^d μέλλοντος^e τοὺς ὑπεναντίους.^f ²⁸ ἀθετήσας^a τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν^b ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει.^c ²⁹ πόσω^a δοκεῖτε^b χείρονος^c ἀξιωθήσεται^d τιμωρίας^e ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας,^f καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν^g ἡγησάμενος^h ἐν ᾧ ἡγιασθη,ⁱ καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας.^j ³⁰ οἶδαμεν^a γὰρ τὸν εἰπόντα.^b Ἐμοὶ ἐκδίκησις,^c ἐγὼ ἄνταποδώσω.^d καὶ πάλιν. Ἐκρινεῖ^e κύριος ὁ τὸν λαὸν αὐτοῦ. ³¹ φοβερόν^a τὸ ἐμπεσεῖν^b εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος.^c ³² Ἀναμιμνήσκεσθε^a δὲ τὰς πρότερον^b ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες^c πολλὴν ἀθλησιν^d ὑπεμείνατε^e παθημάτων,^f ³³ τοῦτο μὲν ὀνειδισμοῖς^a τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι,^b τοῦτο δὲ κοινωνοὶ^c τῶν οὕτως ἀναστρεφόμενων^d γενηθέντες.^e ³⁴ καὶ γὰρ τοῖς ἁδελφοῖς^a συνεπαθήσατε,^b καὶ τὴν ἀρπαγὴν^c τῶν ὑπαρχόντων^d ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε,^e γινώσκοντες^f ἔχειν^g ἑαυτοὺς κρείττονα^h ὑπαρξινⁱ καὶ

f V2PPAI	d V3SFPI ἀξιόω to	d NAFS ἀθλησις contest
g VPPAAFS	consider worthy	e V2PAAI ὑπομένω to
26 a ἐκουσίως voluntarily	e NGFS τιμωρία	stay behind
b VPPAGMP	punishment	f NGNP πάθημα
c VNAA	f VPAANMS καταπατέω	suffering
d NAFS ἐπίγνωσις	to trample	33 a NDMP ὀνειδισμός
knowledge	g NANS κοινός common	disgrace
e V3SPPI ἀπολείπω to	h VPAMNMS ἡγέομαι to	b VPPPNMP θεατρίζω to
leave behind	lead	publicly expose
f NNFS θυσία sacrifice	i V3SAPI ἀγιάζω to	c NNMP κοινωνός
27 a NNFS φοβερός fearful	sanctify	partner
b NNFS ἐκδοχή	j VPAANMS ἐνυβρίζω	d VPPPGMP ἀναστρέφω
expectation	to insult	to conduct oneself
c NNMS ζῆλος zeal	30 a V1PRAI	e VPAPNMP
d VNPA	b VPAAAMS	34 a NDMP δέσμιος
e VPPAGNS	c NNFS ἐκδίκησις justice	prisoner
f NAMP ὑπεναντίος	d V1SFAI ἀνταποδίδωμι	b V2PAAI συμπαθέω to
opposing	to repay	sympathize with
28 a VPAANMS ἀθετέω to	e V3SFAI	c NAFS ἀρπαγή
reject	31 a NNNS φοβερός fearful	greediness
b NGMP οἰκτιρμός	b VNAA ἐμπίπτω to fall	d VPPAGNP
compassion	into	e V2PAMI προσδέχομαι
c V3SPAΙ	c VPPAGMS	to receive
29 a NDNS πόσος how	32 a V2PPPM ἀναμιμνήσκω	f VPPANMP
great?	to remember	g VNPA
b V2PPAI	b NANS πρότερος before	h NAFS κρείττων better
c NGFS χείρων worse	c VPAPNMP φωτίζω to	i NAFS ὑπαρξίς property
	give light	

μένουσιν.^j ³⁵ μὴ ἀποβάλλετε^a οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει^b ἡμεῖς ἡμεῖς μεγάλην μισθαποδοσίαν.^c ³⁶ ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε^a χρεῖαν ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες^b κομίσησθε^c τὴν ἐπαγγελίαν. ³⁷ ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος^a ἔξει^b καὶ οὐ χρονίσει.^c ³⁸ ὁ δὲ δίκαιός ἡμεῖς ἐκ πίστεως ζήσεται,^a καὶ ἐὰν ὑποστείλῃται,^b οὐκ εὐδοκεῖ^c ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ. ³⁹ ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν^a ὑποστολῆς^b εἰς ἀπώλειαν,^c ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν^d ψυχῆς.

11 Ἔστιν^a δὲ πίστις ἐλπιζομένων^b ὑπόστασις,^c πραγμάτων^d ἔλεγχος^e οὐ βλεπομένων.^f ² ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν^a οἱ πρεσβύτεροι. ³ πίστει νοοῦμεν^a κατηγορεῖσθαι^b τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων^c ἡμεῖς τὸ βλεπόμενον^d γεγονέναι.^e ⁴ Πίστει πλείονα θυσίαν^a Ἀβελ^b παρὰ Κάϊν^c προσήνεγκεν^d τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη^e εἶναι^f δίκαιος, μαρτυροῦντος^g ἐπὶ τοῖς δώροις^h αὐτοῦ ἡμεῖς τοῦ θεοῦ, καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανόντωνⁱ ἔτι ἡμεῖς λαλεῖ.^j ⁵ Πίστει Ἐνώχ^a μετετέθη^b τοῦ μὴ ἰδεῖν^c θάνατον, καὶ οὐχ ἠύρισκετο^d διότι^e μετέθηκεν^f αὐτὸν ὁ θεός. πρὸ γὰρ τῆς ἡμεῖς μεταθέσεως^g μεμαρτύρηται^h εὐαρεστηκεῖνⁱ τῷ θεῷ, ⁶ χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον^a εὐαρεστηῆσαι,^b πιστεῦσαι^c γὰρ δεῖ^d τὸν

j VPPAASF
35 a V2PAAS ἀποβάλλω to throw away
b V3SPAI
c NAFS μισθαποδοσία reward
36 a V2PPAI
b VPAANMP
c V2PAMS κομίζω to bring
37 a VPPMNMS
b V3SFAI ἔχω to come
c V3SFAI χρονίζω to take a long time
38 a V3SFM
b V3SAMS ὑποστέλλω to draw back
c V3SPAI εὐδοκέω to be well pleased
39 a V1PPAI
b NGFS ὑποστολή shrinking back
c NAFS ἀπώλεια destruction
d NAFS περιποίησις possession

Chapter 11
1 a V3SPAI
b VPPPGNP
c NNFS ὑπόστασις confidence
d NGNP πρᾶγμα thing
e NNMS ἔλεγχος certainty
f VPPPGNP
2 a V3PAPI
3 a V1PPAI νοέω to understand
b VNRP καταρτίζω to restore
c VPPMGNP
d VPPPAN
e VNRA
4 a NAFS θυσία sacrifice
b NNMS Ἀβελ Abel
c NAMS Κάϊν Cain
d V3SAI
e V3SAPI
f VNPA

g VPPAGMS
h NDNF δῶρον gift
i VPAANMS
j V3SPAI
5 a NNMS Ἐνώχ Enoch
b V3SAPI μετατίθημι to change
c VNAA
d V3SIPI
e διότι therefore
f V3SAI μετατίθημι to change
g NGFS μετάθεσις removal
h V3SRPI
i VNRA εὐαρεστέω to please
6 a NNNS ἀδύνατος impossible
b VNAA εὐαρεστέω to please
c VNAA
d V3SPAI

προσερχόμενον^e τῷ θεῷ ὅτι ἔστιν^f καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν^g αὐτὸν μισθαποδότης^h γίνεται.ⁱ ⁷ πίστει χρηματισθεῖς^a Νῶε^b περὶ τῶν μηδέπω^c βλεπομένων^d εὐλαβηθεῖς^e κατεσκεύασεν^f κιβωτὸν^g εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧς κατέκρινεν^h τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετοⁱ κληρονόμος.^j ⁸ Ἦπίσκει καλούμενος^a Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν^b ἐξελθεῖν^c εἰς ἑτόπον ὃν ἤμελλεν^d λαμβάνειν^e εἰς κληρονομίαν,^f καὶ ἐξῆλθεν^g μὴ ἐπιστάμενος^h ποῦ ἔρχεται.ⁱ ⁹ πίστει παρώκησεν^a εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν,^b ἐν σκηναῖς^c κατοικήσας^d μετὰ Ἰσαάκ^e καὶ Ἰακώβ^f τῶν συγκληρονόμων^g τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς. ¹⁰ ἐξεδέχετο^a γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους^b ἔχουσιν^c πόλιν, ἧς τεχνίτης^d καὶ δημιουργός^e ὁ θεός. ¹¹ πίστει καὶ αὐτῇ Σάρρα^a δύναμιν εἰς καταβολὴν^b σπέρματος ἔλαβεν^c καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας,^d ἐπεὶ^e πιστὸν ἡγήσατο^f τὸν ἐπαγγειλάμενον.^g ¹² διὸ καὶ ἀφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν,^a καὶ ταῦτα νενεκρωμένου,^b καθὼς τὰ ἄστρα^c τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει καὶ ὡς ἡ ἄμμος^d ἢ παρὰ τὸ χεῖλος^e τῆς θαλάσσης ἢ ἀναρίθμητος.^f ¹³ Κατὰ πίστιν ἀπέθανον^a οὗτοι πάντες, μὴ ἑλαβόντες^b τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ

e VPPMAMS	d V3SIAI	e NNMS δημιουργός
f V3SPAI	e VNPA	builder
g VPPADMP ἐκζητέω to	f NAFS κληρονομία	11 a NDFS Σάρρα Sarah
seek out	inheritance	b NAFS καταβολή
h NNMS μισθαποδότης	g V3SAAI	creation
rewarder	h VPPMNMS ἐπίσταμαι	c V3SAAI
i V3SPMI	to understand	d NGFS ἡλικία life
7 a VPAPNMS χρηματίζω	i V3SPMI	e ἐπεὶ since
to warn	9 a V3SAAI παροικέω to	f V3SAMI ἡγέομαι to
b NNMS Νῶε Noah	live as a stranger	lead
c μηδέπω not yet	b NAFS ἀλλότριος	g VPAMAMS
d VPPPGNP	belonging to another	ἐπαγγέλλομαι to
e VPAPNMS εὐλαβέομαι	c NDFP σκηνή tabernacle	promise
to have holy fear	d VPAANMS	12 a V3PAPI
f V3SAAI κατασκευάζω to	e NGMS Ἰσαάκ Isaac	b VPRPGMS νεκρώω to
prepare	f NGMS Ἰακώβ Jacob	put to death
g NAFS κιβωτός ark	g NGMP συγκληρονόμος	c NNNP ἄστρον star
h V3SAAI κατακρίνω to	inheriting together	d NNFS ἄμμος sand
condemn	10 a V3SIMI ἐκδέχομαι to	e NANS χεῖλος lip
i V3SAMI	wait for	f NNFS ἀναρίθμητος
j NNMS κληρονόμος heir	b NAMP θεμέλιος	countless
8 a VPPPNMS	foundation	13 a V3PAAI
b V3SAAI ὑπακούω to	c VPPAAFS	b VPAANMP
obey	d NNMS τεχνίτης	
c VNAA	craftsman	

πόρρωθεν^c αὐτὰς ἰδόντες^d καὶ ἀσπασάμενοι,^e καὶ ὁμολογήσαντες^f ὅτι ξένοι^g
 καὶ παρεπίδημοί^h εἰσινⁱ ἐπὶ τῆς γῆς. ¹⁴ οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες^a
 ἐμφανίζουσιν^b ὅτι πατρίδα^c ἐπιζητοῦσιν.^d ¹⁵ καὶ εἰ μὲν ἐκείνης
 ἤ μνημονεύουσιν^a ἀφ' ἧς ἔξέβησαν,^b εἶχον^c ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι.^d ¹⁶ νῦν δὲ
 κρείττονος^a ὀρέγονται,^b τοῦτ' ἔστιν^c ἐπουρανίου.^d διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται^e
 αὐτοὺς ὁ θεὸς θεὸς ἐπικαλεῖσθαι^f αὐτῶν, ἡτοίμασεν^g γὰρ αὐτοῖς πόλιν.
¹⁷ Πίστει προσεήνοχεν^a Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ^b πειραζόμενος,^c καὶ τὸν
 μονογενῆ^d προσέφερεν^e ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,^f ¹⁸ πρὸς ὃν ἐλαλήθη^a
 ὅτι Ἐν Ἰσαὰκ^b κληθήσεται^c σοι σπέρμα, ¹⁹ λογισάμενος^a ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν
 ἐγείρειν^b δυνατὸς ὁ θεός· ὅθεν^c αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο.^d ²⁰ Πίστει
 καὶ περὶ μελλόντων^a εὐλόγησεν^b Ἰσαὰκ^c τὸν Ἰακώβ^d καὶ τὸν Ἡσαῦ.^e
²¹ Πίστει Ἰακώβ^a ἀποθνήσκων^b ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ εὐλόγησεν,^c καὶ
 προσεκύνησεν^d ἐπὶ τὸ ἄκρον^e τῆς ῥάβδου^f αὐτοῦ. ²² Πίστει Ἰωσήφ τελευτῶν^a
 περὶ τῆς ἐξόδου^b τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν,^c καὶ περὶ τῶν ὀστέων^d
 αὐτοῦ ἐνετείλατο.^e ²³ Πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς^a ἐκρύβη^b τρίμηνον^c ὑπὸ τῶν
 πατέρων αὐτοῦ, διότι^d εἶδον^e ἀστεῖον^f τὸ παιδίον καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν^g τὸ

c πόρρωθεν *from a distance*
 d VPAANMP
 e VPAMNMP
 f VPAANMP ὁμολογέω *to confess*
 g NNMP ξένος *strange*
 h NNMP παρεπίδημος *stranger*
 i V3PPAI
 14 a VPPANMP
 b V3PPAI ἐμφανίζω *to show*
 c NAFS πατρίς *hometown*
 d V3PPAI ἐπιζητέω *to look for*
 15 a V3PPAI μνημονεύω *to remember*
 b V3PAAI ἐκβαίνω *to leave*
 c V3PIAI
 d VNAA ἀνακάμπτω *to return*
 16 a NGFS κρείττων *better*
 b V3PPMI ὀρέγομαι *to set one's heart on*
 c V3SPAI

d NGFS ἐπουράνιος *heavenly*
 e V3SPMI ἐπαισχύνομαι *to be ashamed of*
 f VNPP
 g V3SAAI
 17 a V3SRAI
 b NAMS Ἰσαὰκ *Isaac*
 c VPPPNMS
 d NAMS μονογενής *one and only*
 e V3SIAI
 f VPAMNMS ἀναδέχομαι *to receive*
 18 a V3SAPI
 b NDMS Ἰσαὰκ *Isaac*
 c V3SFPI
 19 a VPAMNMS
 b VNPA
 c ὅθεν *from where*
 d V3SAMI κομίζω *to bring*
 20 a VPPAGNP
 b V3SAAI
 c NNMS Ἰσαὰκ *Isaac*
 d NAMS Ἰακώβ *Jacob*

e NAMS Ἡσαῦ *Esau*
 21 a NNMS Ἰακώβ *Jacob*
 b VPPANMS
 c V3SAAI
 d V3SAAI
 e NANS ἄκρον *end*
 f NGFS ῥάβδος *rod*
 22 a VPPANMS τελευτάω *to die*
 b NGFS ἐξοδος *exodus*
 c V3SAAI μνημονεύω *to remember*
 d NGNP ὀστέον *bone*
 e V3SAMI ἐντέλλομαι *to command*
 23 a VPAPNMS
 b V3SAPI κρύπτω *to hide*
 c NANS τρίμηνον *to gnash*
 d διότι *therefore*
 e V3PAAI
 f NANS ἀστεῖος *not ordinary*
 g V3PAPI

διάταγμα^h τοῦ βασιλέως. ²⁴ πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος^a ἠρνήσατο^b λέγεσθαι^c υἱὸς θυγατρὸς^d Φαραώ,^e ²⁵ μᾶλλον ἐλόμενος^a συγκακουχεῖσθαι^b τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον^c ἔχειν^d ἀμαρτίας ἀπόλαυσιν,^e ²⁶ μείζονα πλοῦτον^a ἡγησάμενος^b τῶν Αἰγύπτου^c θησαυρῶν^d τὸν ὀνειδισμόν^e τοῦ Χριστοῦ, ἀπέβλεπεν^f γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν.^g ²⁷ πίστει κατέλιπεν^a Αἴγυπτον,^b μὴ φοβηθεῖς^c τὸν θυμὸν^d τοῦ βασιλέως, τὸν γὰρ ἀόρατον^e ὡς ὁρῶν^f ἐκατέρησεν.^g ²⁸ πίστει πεποίηκεν^a τὸ πάσχα^b καὶ τὴν πρόσχυσιν^c τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων^d τὰ πρωτότοκα^e θίγῃ^f αὐτῶν. ²⁹ Πίστει διέβησαν^a τὴν Ἐρυθρὰν^b Θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς^c ἡ γῆς, ἧς πείραν^d λαβόντες^e οἱ Αἰγύπτιοι^f κατεπόθησαν.^g ³⁰ πίστει τὰ τεῖχη^a Ἰεριχώ^b ἔπεσαν^c κυκλωθέντα^d ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. ³¹ πίστει Ῥαάβ^a ἡ πόρνη^b οὐ συναπώλετο^c τοῖς ἀπειθήσασιν,^d δεξαμένη^e τοὺς κατασκόπους^f μετ' εἰρήνης. ³² Καὶ τί ἔτι λέγω;^a ἐπιλείπει^b ἡμε γὰρ^c διηγούμενον^c ὁ χρόνος περὶ Γεδεών,^d Βαράκ,^e ἡ Σαμψών,^f Ἰεφθάε,^g Δαυὶδ τε καὶ Σαμουὴλ^h καὶ τῶν προφητῶν, ³³ οἱ διὰ

h NANS διάταγμα <i>edict</i>	27 a V3SAAI καταλείπω <i>to leave</i>	g V3PAPI καταπίνω <i>to swallow</i>
24 a VPAMNMS	b NAFS Αἴγυπτος <i>Egypt</i>	30 a NNNP τεῖχος <i>wall</i>
b V3SAMI	c VPAPNMS	b NGFS Ἰεριχώ <i>Jericho</i>
c VNPP	d NAMS θυμός <i>wrath</i>	c V3PAAI
d NGFS θυγάτηρ <i>daughter</i>	e NAMS ἀόρατος <i>invisible</i>	d VPAPNNP κυκλώω <i>gather around</i>
e NGMS Φαραώ <i>Pharaoh</i>	f VPPANMS	31 a NNFS Ῥαάβ <i>Rahab</i>
25 a VPAMNMS αἰρέομαι <i>to choose</i>	g V3SAAI καρτερέω <i>to persevere</i>	b NNFS πόρνη <i>prostitute</i>
b VNPM συγκακουχέομαι <i>to be mistreated with</i>	28 a V3SRAI	c V3SAMI συναπόλλυμαι <i>to die with</i>
c NAFS πρόσκαιρος <i>temporary</i>	b NANS πάσχα <i>Passover</i>	d VPAADMP ἀπειθέω <i>to disobey</i>
d VNPA	c NAFS πρόσχυσις <i>sprinkling</i>	e VPAMNFS
e NAFS ἀπόλαυσις <i>enjoyment</i>	d VPPANMS ὀλοθρεύω <i>to destroy</i>	f NAMP κατάσκοπος <i>spy</i>
26 a NAMS πλοῦτος <i>riches</i>	e NANP πρωτότοκος <i>firstborn</i>	32 a V1SPAS
b VPAMNMS ἡγέομαι <i>to lead</i>	f V3SAAS θιγγάνω <i>to touch</i>	b V3SFAI ἐπιλείπω <i>to not have</i>
c NGFS Αἴγυπτος <i>Egypt</i>	29 a V3PAAI διαβαίνω <i>to pass through</i>	c VPPMAMS διηγέομαι <i>to tell</i>
d NGMP θησαυρός <i>treasure</i>	b NAFS ἐρυθρός <i>red</i>	d NGMS Γεδεών <i>Gideon</i>
e NAMS ὀνειδισμός <i>disgrace</i>	c NGFS ξηρός <i>dried up</i>	e NGMS Βαράκ <i>Barak</i>
f V3SIAI ἀποβλέπω <i>to look ahead</i>	d NAFS πείρα <i>to try to do</i>	f NGMS Σαμψών <i>Samson</i>
g NAFS μισθαποδοσία <i>reward</i>	e VPAANMP	g NGMS Ἰεφθάε <i>Jephthah</i>
	f NNMP Αἰγύπτιος <i>Egyptian</i>	h NGMS Σαμουήλ <i>Samuel</i>

πίστεως κατηγωνίσαντο^a βασιλείας, εἰργάσαντο^b δικαιοσύνην, ἐπέτυχον^c
ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν^d στόματα λεόντων,^e ³⁴ ἔσβεσαν^a δύναμιν πυρός,
ἔφυγον^b στόματα ἱμαχίρης,^c ἔδυναμώθησαν^d ἀπὸ ἀσθενείας,^e ἐγενήθησαν^f
ἰσχυροὶ^g ἐν πολέμῳ,^h παρεμβολὰςⁱ ἔκλιναν^j ἀλλοτρίων.^k ³⁵ ἔλαβον^a γυναῖκες
ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν. ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν,^b οὐ
προσδεξάμενοι^c τὴν ἀπολύτρωσιν,^d ἵνα κρείττονος^e ἀναστάσεως τύχωσιν.^f
³⁶ ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν^a καὶ μαστίγων^b πεῖραν^c ἔλαβον,^d ἔτι δὲ δεσμῶν^e καὶ
φυλακῆς. ³⁷ ἐλιθάσθησαν,^a ἔπρίσθησαν,^b ἐν φόνῳ^c ἱμαχίρης^d ἀπέθανον,^e
περιῆλθον^f ἐν μηλωταῖς,^g ἐν αἰγείοις^h δέρμασιν,ⁱ ὑστερούμενοι,^j θλιβόμενοι,^k
κακουχούμενοι,^l ³⁸ ὧν οὐκ ἦν^a ἄξιος ὁ κόσμος ἔπι ἐρημίαις^b πλανώμενοι^c καὶ
ὄρεσι καὶ σπηλαίοις^d καὶ ταῖς ὀπαῖς^e τῆς γῆς. ³⁹ ἱμαχίρης^a πάντες μαρτυρηθέντες^a
διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο^b τὴν ἐπαγγελίαν, ⁴⁰ τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν
κρεῖττόν^a τι προβλεψαμένου,^b ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.^c

- 33 a V3PAMI καταγωνίζομαι
to conquer
b V3PAMI
c V3PAAI ἐπιτυχάνω to
obtain
d V3PAAI φράσσω to
shut
e NGMP λέων lion
34 a V3PAAI σβέννυμι to
extinguish
b V3PAAI φεύγω flee
c NGFS μάχαιρα sword
d V3PAPI δυνάμει to be
strengthened
e NGFS ἀσθένεια
weakness
f V3PAPI
g NNMP ἰσχυρός
powerful
h NDMS πόλεμος war
i NAFP παρεμβολή
camp
j V3PAAI κλίνω to bow
down
k NGMP ἀλλότριος
belonging to another
35 a V3PAAI

- b V3PAPI τυμπανίζω to
be tortured
c VPAMNMP
προσδέχομαι to receive
d NAFS ἀπολύτρωσις
redemption
e NGFS κρείττων better
f V3PAAS τυγχάνω to
take part in
36 a NGMP ἐμπαιγμός
jeering
b NGFP μαστίξ flogging
device
c NAFS πείρα to try to
do
d V3PAAI
e NGMP δεσμός chain
37 a V3PAPI λιθάζω to
stone
b V3PAPI πρίζω to be
sawn in two
c NDMS φόνος murder
d NGFS μάχαιρα sword
e V3PAAI
f V3PAAI περιέρχομαι
to go around
g NDFP μηλωτή
sheepskin

- h NDNF αἴγριος of a
goat
i NDNF δέρμα skin
j VPPPNMP ὑστερέω to
lack
k VPPPNMP θλίβω to
press upon
l VPPPNMP
κακουχέομαι to be
mistreated
38 a V3SIAI
b NDFP ἐρημία remote
place
c VPPPNMP
d NDNF σπήλαιον den
e NDFP ὀπή hole
39 a VPAPNMP
b V3PAMI κομίζω to
bring
40 a NANS κρείττων better
b VPAMGMS
προβλέπομαι to plan
c V3PAPS τελειώω to
perfect

Chapter 12

12 Τοιγαροῦν^a καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον^b ἔχοντες^c περικείμενον^d ἡμῖν νέφος^e μαρτύρων, ὅγκον^f ἀποθέμενοι^g πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον^h ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμενⁱ τὸν προκείμενον^j ἡμῖν ἀγῶνα,^k 2 ἀφορῶντες^a εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγόν^b καὶ τελειωτὴν^c Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ^d τῆς προκειμένης^e αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινεν^f σταυρόν^g αἰσχύνης^h καταφρονήσας,ⁱ ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν.^j 3 Ἀναλογίσασθε^a γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα^b ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς ἑαυτοὺς ἀντιλογίαν,^c ἵνα μὴ κάμητε^d ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι.^e 4 οὐπὼ^a μέχρις^b αἵματος ἀντικατέστητε^c πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι,^d 5 καὶ ἐκλέλησθε^a τῆς παρακλήσεως,^b ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται,^c Υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει^d παιδείας^e κυρίου, μηδὲ ἐκλύου^f ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος.^g 6 ὃν γὰρ ἀγαπᾷ^a κύριος παιδεύει,^b μαστιγοῖ^c δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται.^d 7 εἰς παιδείαν^a ὑπομένετε.^b ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται^c ὁ θεός· τίς γὰρ υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει^d πατήρ; 8 εἰ δὲ χωρὶς ἐστε^a παιδείας^b ἧς μέτοχοι^c γεγονάσι^d πάντες, ἄρα νόθοι^e καὶ οὐχ υἱοὶ ἐστε.^f 9 εἴτα^a τοὺς μὲν τῆς

1 a τοιγαροῦν <i>therefore</i>	i VPAANMS καταφρονέω <i>to despise</i>	e NGFS παιδεία <i>discipline</i>
b NANS τοσοῦτος <i>so great</i>	j V3SRAI	f V2SPPM ἐκλύομαι <i>to lose heart</i>
c VPPANMP	3 a V2PAMM ἀναλογίζομαι <i>to consider</i>	g VPPPNMS ἐλέγχω <i>to expose</i>
d VPPMANS περικίμαι <i>to surround</i>	b VPRAAMS ὑπομένω <i>to stay behind</i>	6 a V3SPAI
e NANS νέφος <i>cloud</i>	c NAFS ἀντιλογία <i>argument</i>	b V3SPAI παιδεύω <i>instruct</i>
f NAMS ὅγκος <i>hinderance</i>	d V2PAAS κάμνω <i>to grow weary</i>	c V3SPAI μαστιγῶ <i>to flog</i>
g VPAMNMP ἀποτίθημι <i>to put aside</i>	e VPPPNMP ἐκλύομαι <i>to lose heart</i>	d V3SPMI παραδέχομαι <i>to accept</i>
h NAFS εὐπερίστατος <i>easily entangling</i>	4 a οὐπὼ <i>not yet</i>	7 a NAFS παιδεία <i>discipline</i>
i V1PPAS τρέχω <i>to run</i>	b μέχρι(ς) <i>until</i>	b V2PPAI ὑπομένω <i>to stay behind</i>
j VPPMAMS πρόκειμαι <i>to be set before</i>	c V2PAAI ἀντικαθίστημι <i>to resist</i>	c V3SPPI
k NAMS ἀγών <i>struggle</i>	d VPPMNMP ἀνταγωνίζομαι <i>to struggle against</i>	d V3SPAI παιδεύω <i>instruct</i>
2 a VPPANMP ἀφοράω <i>to fix one's eyes</i>	5 a V2PRMI ἐκλανθάνω <i>to forget</i>	8 a V2PPAI
b NAMS ἀρχηγός <i>author</i>	b NGFS παράκλησις <i>encouragement</i>	b NGFS παιδεία <i>discipline</i>
c NAMS τελειωτής <i>a finisher</i>	c V3SPMI διαλέγομαι <i>to reason</i>	c NNMP μέτοχος <i>sharing in</i>
d ἀντί <i>in exchange for</i>	d V2SPAM ὀλιγωρέω <i>to make light of</i>	d V3PRAI
e VPPMGFS πρόκειμαι <i>to be set before</i>		e NNMP νόθος <i>illegitimate</i>
f V3SAAI ὑπομένω <i>to stay behind</i>		f V2PPAI
g NAMS σταυρός <i>cross</i>		9 a εἴτα <i>then</i>
h NGFS αἰσχύνη <i>shamefulness</i>		

σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἶχομεν^b παιδευτὰς^c καὶ ἐνετρεπόμεθα·^d οὐ γὰρ πολὺ
 μᾶλλον ὑποταγησόμεθα^e τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν;^f ¹⁰ οἱ μὲν γὰρ
 πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν^a αὐτοῖς ἐπαίδευσον,^b ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον^c
 εἰς τὸ μεταλαβεῖν^d τῆς ἀγιότητος^e αὐτοῦ. ¹¹ πᾶσα γὰρ παιδεία^a πρὸς μὲν τὸ
 παρὸν^b οὐ δοκεῖ^c χαρᾶς εἶναι^d ἀλλὰ λύπης,^e ὕστερον^f δὲ καρπὸν εἰρηνικόν^g
 τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις^h ἀποδίδωσινⁱ δικαιοσύνης. ¹² Διὸ τὰς
 παρειμένας^a χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα^b γόνατα^c ἀνορθώσατε,^d ¹³ καὶ
 τροχιάς^a ὀρθὰς^b γὰρ ποιεῖτε^c τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν^d ἐκτραπῇ,^e ἰαθῇ^f
 δὲ μᾶλλον. ¹⁴ Εἰρήνην διώκετε^a μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἀγιασμόν,^b οὗ χωρὶς
 οὐδεὶς ὄψεται^c τὸν κύριον, ¹⁵ ἐπισκοποῦντες^a μὴ τις ὑστερῶν^b ἀπὸ τῆς
 χάριτος τοῦ θεοῦ, μὴ τις ῥίζα^c πικρίας^d ἄνω^e φύουσα^f ἐνοχλῇ^g καὶ ἑαυτῆς^h
 μιανθῶσινⁱ γὰρ πολλοί, ¹⁶ μὴ τις πόρνος^a ἢ βέβηλος^b ὡς Ἡσαΰ,^c ὃς ἀντὶ^d
 βρώσεως^e μιᾶς ἀπέδετο^f τὰ πρωτοτόκια^g ἑαυτοῦ. ¹⁷ ἴστε^a γὰρ ὅτι καὶ
 μετέπειτα^b θέλων^c κληρονομήσαι^d τὴν εὐλογίαν^e ἀπεδοκιμάσθη,^f μετανοίας^g

b V1PIAI	i V3SPAI	f VPPANFS φύω to grow up
c NAMP παιδευτής instructor	12 a VPRPAFP παρήμι to leave undone	g V3SPAS ἐνοχλέω to cause trouble
d V1PIPI ἐντρέπω to cause shame	b VPRPANP παραλύομαι to be paralyzed	h V3PAPS μιαίνω to pollute
e V1PFPI	c NANP γόνυ knee	16 a NNMS πόρνος a fornicator
f V1PFAI	d V2PAAM ἀνορθώω to restore	b NNMS βέβηλος godless
10 a VPPAANS	13 a NAFP τροχιά path	c NNMS Ἡσαΰ Esau
b V3PIAI παιδεύω instruct	b NAFP ὀρθός straight	d ἀντί in exchange for
c VPPAANS συμφέρω to bring together	c V2PPAM	e NGFS βρώσις consumable
d VNAA μεταλαμβάνω to share in	d NNNS χωλός lame	f V3SAMI
e NGFS ἀγιότης holiness	e V3SAPS ἐκτρέπομαι to turn away	g NANP πρωτοτόκια inheritance rights
11 a NNFS παιδεία discipline	f V3SAPS ἰάομαι to heal	17 a V2PRAI
b VPPAANS πάρειμι to be present	14 a V2PPAM	b μετέπειτα afterward
c V3SPAI	b NAMS ἀγιασμός holiness	c VPPANMS
d VNPA	c V3SFMI	d VNAA κληρονομέω to inherit
e NGFS λύπη sorrow	15 a VPPANMP ἐπισκοπέω to see to	e NAFS εὐλογία blessing
f NANS ὕστερον later	b VPPANMS ὑστερέω to lack	f V3SAPI ἀποδοκιμάζω to reject
g NAMS εἰρηνικός peace-loving	c NNFS ῥίζα root	g NGFS μετάνοια change of mind
h VPRPDMP γυμνάζω to train	d NGFS πικρία bitterness	
	e ἄνω above	

γὰρ τόπον οὐχ εὔρεν,^h καίπερⁱ μετὰ δακρύων^j ἐκζητήσας^k αὐτήν. ¹⁸ Οὐ γὰρ
προσεληλύθατε^a ἡ ψηλαφωμένω^b καὶ κεκαυμένω^c πυρὶ καὶ γνόφω^d καὶ
ἡ ζόφω^e καὶ θυέλλῃ^f ¹⁹ καὶ σάλπιγγος^a ἤχῳ^b καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ
ἀκούσαντες^c παρητήσαντο^d ἡ μὴ προστεθῆναι^e αὐτοῖς λόγον. ²⁰ οὐκ ἔφερον^a
γὰρ τὸ διαστελλόμενον.^b Ἐὰν^c θηρίον θίγῃ^d τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται.^e
²¹ καί, οὕτω φοβερὸν^a ἦν^b τὸ φανταζόμενον,^c Μωϋσῆς εἶπεν.^d Ἐκφοβός^e
εἰμι^f καὶ ἔντρομος.^g ²² ἀλλὰ προσεληλύθατε^a Σιών^b ὅρει καὶ πόλει θεοῦ
ζῶντος,^c Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίω,^d καὶ μυριάσιν^e ἀγγέλων, πανηγύρει^f ²³ καὶ
ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων^a ἡ ἀπογεγραμμένων^b ἐν οὐρανοῖς, καὶ κριτῇ^c θεῷ
πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων,^d ²⁴ καὶ διαθήκης νέας^a
μεσίτη^b Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ^c κρεῖττον^d λαλοῦντι^e παρὰ τὸν Ἀβελ.^f
²⁵ Βλέπετε^a μὴ παραιτήσησθε^b τὸν λαλοῦντα.^c εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἔξέφυγον^d
ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι^e τὸν ἡ χρηματίζοντα,^f ἡ πολὺ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ’
οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι.^g ²⁶ οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσεν^a τότε, νῦν δὲ
ἐπήγγελται^b λέγων.^c Ἔτι ἅπαξ^d ἐγὼ ἡ σείσω^e οὐ μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν

h V3SAAI	e V3SFPI λιθοβολέω to	24 a NGFS νέος new
i καίπερ though	throw stones	b NDMS μεσίτης
j NGNP δάκρυον	21 a NNNS φοβερός fearful	mediator
teardrop	b V3SIAI	c NGMS ῥαντισμός
k VPAANMS ἐκζητέω to	c VPPPNNS φαντάζομαι	sprinkling
seek out	to become visible	d NANS κρείττων better
18 a V2PRAI	d V3SAAI	e VPPADMS
b VPPPDNS ψηλαφάω	e NNMS ἔκφοβος	f NAMS Ἀβελ Abel
to touch	frightened	25 a V2PPAM
c VPRPDNS καίω to	f V1SPAI	b V2PAMS παραιτέομαι
light	g NNMS ἔντρομος	to request
d NDMS γνόφος	trembling	c VPPAAMS
darkness	22 a V2PRAI	d V3PAAI ἐκφεύγω to
e NDMS ζόφος blackness	b NDMS Σιών Zion	escape
f NDMS θυέλλα storm	c VPPAGMS	e VPAMNMP
19 a NGFS σάλπιγξ trumpet	d NDMS ἐπουράνιος	παραιτέομαι to request
b NDMS ἤχος sound	heavenly	f VPPAAMS χρηματίζω
c VPAANMP	e NDMS μυριάς myriad	to warn
d V3PAMI παραιτέομαι	f NDMS πανήγυρις joyful	g VPPPNMP ἀποστρέφω
to request	assembly	to turn away from
e VNAP προστίθμι to	23 a NGMP πρωτότοκος	26 a V3SAAI σαλεύω to
add to	firstborn	shake up
20 a V3PIAI	b VPRPGMP ἀπογράφω	b V3SRMI ἐπαγγέλλομαι
b VPPPANS διαστέλλομαι	to take a census	to promise
to give orders	c NDMS κριτής judge	c VPPANMS
c καὶ and if	d VPRPGMP τελειόω to	d ἅπαξ once
d V3SAAS θιγγάνω to	perfect	e V1SFAI σείω to cause
touch		to shake

οὐρανόν. ²⁷ τὸ δὲ Ἔτι ἅπαξ^a δηλοῖ^b τῶν σαλευομένων^c μετάθεσιν^d ὡς πεπονημένων,^e ἵνα μείνῃ^f τὰ μὴ σαλευόμενα.^g ²⁸ διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον^a παραλαμβάνοντες^b ἔχωμεν^c χάριν, δι' ἧς λατρεύωμεν^d εὐαρέστως^e τῷ θεῷ μετὰ εὐλαβείας^f καὶ δέους,^g ²⁹ καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.^a

13 Ἡ φιλαδελφία^a μενέτω.^b ² τῆς φιλοξενίας^a μὴ ἐπιλανθάνεσθε,^b διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν^c τινες ξενίσαντες^d ἀγγέλους. ³ μιμνήσκεσθε^a τῶν δεσμιῶν^b ὡς συνδεδεμένοι,^c τῶν κακουχομένων^d ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες^e ἐν σώματι. ⁴ τίμιος^a ὁ γάμος^b ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη^c ἀμίαντος,^d πόρνοισι^e γὰρ καὶ μοιχοῦσι^f κρινεῖ^g ὁ θεός. ⁵ ἀφιλάργυρος^a ὁ τρόπος.^b ἀρκοῦμενοι^c τοῖς παροῦσιν.^d αὐτὸς γὰρ εἶρηκεν.^e Οὐ μὴ σε ἀνῶ^f οὐδ' οὐ μὴ σε ἐγκαταλίπω.^g ⁶ ὥστε θαρροῦντας^a ἡμᾶς λέγειν.^b Κύριος ἐμοὶ βοηθός,^c οὐ φοβηθήσομαι.^d τί ποιήσει^e μοι ἄνθρωπος; ⁷ Μνημονεύετε^a τῶν ἡγουμένων^b ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν^c ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες^d τὴν ἔκβασιν^e τῆς ἀναστροφῆς^f μιμεῖσθε^g τὴν πίστιν. ⁸ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐχθὲς^a καὶ σήμερον ὁ

- 27 a ἅπαξ *once*
b V3SPAI δηλώω *to make clear*
c VPPPGNP σαλεύω *to shake up*
d NAFS μετάθεσις *removal*
e VPRPGNP
f V3SAAS
g VPPPNP σαλεύω *to shake up*
28 a NAFS ἀσάλευτος *unshakable*
b VPPANMP
c V1PPAS
d V1PPAS λατρεύω *to serve*
e εὐαρέστως *acceptably*
f NGFS εὐλάβεια *reverence*
g NGNS δέος *awe*
29 a VPPANNS
καταναλίσκω *to consume*

Chapter 13

- 1 a NNFS φιλαδελφία *brotherly love*
b V3SPAM

- 2 a NGFS φιλοξενία *hospitality*
b V2PPMM ἐπιλανθάνομαι *to forget*
c V3PAAI λανθάνω *to keep secret*
d VPAANMP ξενίζω *to receive a guest*
3 a V2PPMM μιμνήσκομαι *to remember*
b NGMP δέσμιος *prisoner*
c VPRPNMP συνδέομαι *to be imprisoned with*
d VPPPGMP κακουχέομαι *to be mistreated*
e VPPANMP
4 a NNMS τίμιος *precious*
b NNMS γάμος *wedding banquet*
c NNFS κοίτη *bed*
d NNFS ἀμίαντος *pure*
e NAMP πόρνος *a fornicator*
f NAMP μοιχός *adulterer*
g V3SFAI
5 a NNMS ἀφιλάργυρος *not loving money*
b NNMS τρόπος *manner*

- c VPPPNMP ἀρκέω *to be content*
d VPPADNP πάρειμι *to be present*
e V3SRAI
f V1SAAS ἀνίημι *loosen*
g V1SAAS ἐγκαταλείπω *to forsake*
6 a VPPAAMP θαρρέω *to have confidence*
b VNPA
c NNMS βοηθός *helpful*
d V1SFPI
e V3SFAI
7 a V2PPAM μνημονεύω *to remember*
b VPPMGMP ἡγέομαι *to lead*
c V3PAAI
d VPPANMP ἀναθεωρέω *to look carefully at*
e NAFS ἔκβασις *way out*
f NGFS ἀναστροφή *way of life*
g V2PPMM μιμέομαι *to imitate*
8 a ἐχθὲς *yesterday*

αὐτός, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. ⁹ διδαχαῖς ποικίλαις^a καὶ ξέναις^b μὴ
 παραφέρεσθε.^c καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι^d τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν,^e ἐν
 οἷς οὐκ ὠφελήθησαν^f οἱ ^Γ περιπατοῦντες.^g ¹⁰ ἔχομεν^a θυσιαστήριον^b ἐξ οὗ
 φαγεῖν^c οὐκ ἔχουσιν^d ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ^e λατρεύοντες.^f ¹¹ ὣν γὰρ
 εἰσφέρεται^a ζώων^b τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως,
 τούτων τὰ σώματα κατακαίεται^c ἔξω τῆς παρεμβολῆς.^d ¹² διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα
 ἀγιάσῃ^a διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης^b ἔπαθεν.^c ¹³ τοίνυν^a
 ἐξερχώμεθα^b πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς,^c τὸν ὀνειδισμόν^d αὐτοῦ
 φέροντες.^e ¹⁴ οὐ γὰρ ἔχομεν^a ὥδε μένουσαν^b πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσιν^c
 ἐπιζητοῦμεν.^d ¹⁵ δι' αὐτοῦ ^Γ οὗν ἀναφέρωμεν^a θυσίαν^b αἰνέσεως^c διὰ παντὸς
 τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν^d καρπὸν χειλέων^e ὁμολογούντων^f τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.
¹⁶ τῆς δὲ εὐποιΐας^a καὶ κοινωνίας^b μὴ ἐπιλανθάνεσθε,^c τοιαύταις γὰρ θυσίαις^d
 εὐαρεστεῖται^e ὁ θεός. ¹⁷ Πείθεσθε^a τοῖς ἡγουμένοις^b ὑμῶν καὶ ὑπέικετε,^c
 αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν^d ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες,^e ἵνα
 μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν^f καὶ μὴ στενάζοντες,^g ἀλυσιτελές^h γὰρ ὑμῖν τοῦτο.
¹⁸ Προσεύχεσθε^a περὶ ἡμῶν, ^Γ πειθόμεθα^b γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν,^c

- 9 a NDFP ποικίλος of
various kinds
b NDFP ξένος strange
c V2PPPM παραφέρω to
take away
d VNPP βεβαιώω to
confirm
e NDNF βρώμα food
f V3PAI ὠφελέω to be
of good use
g VPPANMP
10 a V1PPAI
b NANS θυσιαστήριον
altar
c VNAA
d V3PPAI
e NDFS σκηνή
tabernacle
f VPPANMP λατρεύω to
serve
11 a V3SPPI εἰσφέρω to
bring in
b NGNP ζῶον living
creature
c V3SPPI κατακαίω to
burn up
d NGFS παρεμβολή
camp

- 12 a V3SAAS ἀγιάζω to
sanctify
b NGFS πύλη gate
c V3SAAI
13 a τοίνυν then
b V1PPMS
c NGFS παρεμβολή
camp
d NAMS ὀνειδισμός
disgrace
e VPPANMP
14 a V1PPAI
b VPPAAFS
c VPPAAFS
d V1PPAI ἐπιζητέω to
look for
15 a V1PPAS ἀναφέρω to
lead up
b NAFS θυσία sacrifice
c NGFS αἰνέσις praise
d V3PAI
e NGNP χεῖλος lip
f VPPAGMP ὁμολογέω
to confess
16 a NGFS εὐποιΐα doing
good

- b NGFS κοινωνία
fellowship
c V2PPMM
ἐπιλανθάνομαι to forget
d NDFP θυσία sacrifice
e V3SPPI εὐαρεστέω to
please
17 a V2PPPM
b VPPMDMP ἡγέομαι to
lead
c V2PPAM ὑπέικω to
submit
d V3PPAI ἀγρυπνέω to
keep awake
e VPFANMP
f V3PPAS
g VPPANMP στενάζω to
groan
h NNNS ἀλυσιτελής
unadvantageous
18 a V2PPMM
b V1PPPI
c V1PPAI

ἐν παῖσιν καλῶς θέλοντες^d ἀναστρέφεσθαι.^e ¹⁹ περισσοτέρως^a δὲ παρακαλῶ^b τοῦτο ποιῆσαι^c ἵνα τάχιον^d ἀποκατασταθῶ^e ὑμῖν. ²⁰ Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν^a ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα^b τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, ²¹ καταρτίσαι^a ὑμᾶς ἐν ᾧ παντὶ ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι^b τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν^c ἐν ᾧ ἡμῖν τὸ εὐάρεστον^d ἐνώπιον αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς ᾧ αἰῶνας· ἀμήν.

²² Παρακαλῶ^a δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε^b τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως,^c καὶ γὰρ διὰ βραχείων^d ἐπέστειλα^e ὑμῖν. ²³ γινώσκετε^a τὸν ἀδελφὸν ᾧ ἡμῶν Τιμόθεον^b ἀπολελυμένον,^c μεθ' οὗ ἐὰν τάχιον^d ἔρχηται^e ὄψομαι^f ὑμᾶς.

²⁴ ἀσπάσασθε^a πάντας τοὺς ἡγουμένους^b ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται^c ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.^d ²⁵ ἡ χάρις μετὰ πάντων ᾧ ὑμῶν.

d VPPANMP	21 a V3SAAO καταρτίζω to	23 a V2PPAI
e VNPP ἀναστρέφω to	restore	b NAMS Τιμόθεος
conduct oneself	b VNAA	Timothy
19 a περισσοτέρως more	c VPPANMS	c VPRPAMS
b V1SPAI	d NANS εὐάρεστος	d NANS τάχιον quickly
c VNAA	pleasing	e V3SPMS
d NANS τάχιον quickly	22 a V1SPAI	f V1SFMI
e V1SAPS ἀποκαθίστημι	b V2PPMM ἀνέχομαι to	24 a V2PAMM
to restore	put up with	b VPPMAMP ἡγέομαι to
20 a VPAANMS ἀνάγω to	c NGFS παράκλησις	lead
lead up	encouragement	c V3PPMI
b NAMS ποιμήν	d NGMP βραχύς little	d NGFS Ἰταλία Italy
shepherd	e V1SAAI ἐπιστέλλω to	
	write a letter	